

**ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІЧНОЇ
БЕЗПЕКИ ТА МИТНОЇ СПРАВИ**

STU STATE
TAX
UNIVERSITY

**КАФЕДРА ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ТАКТИЧНА ПІДГОТОВКА В СТРУКТУРІ ПРОФЕСІЙНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ ФАХІВЦЯ СПЕЦІАЛЬНОСТІ
«ПРАВООХОРОННА ДІЯЛЬНІСТЬ»**

**ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ
КРУГЛОГО СТОЛУ**

**03 ЛЮТОГО 2022 РОКУ
М. ІРПІНЬ**

УДК 351.74(06)
ББК 677я431

Рекомендовано до друку Вченою радою навчально-наукового інституту економічної безпеки та митної справи Державного податкового університету (протокол від 14.02.2022 № 2).

Організаційний комітет круглого столу

Голова:

Біла В. Р. – в.о. директора навчально-наукового інституту економічної безпеки та митної справи, д.ю.н., доцентка.

Заступник голови:

Гришук В. Л. – в.о. завідувача кафедри правоохоронної діяльності, к.ю.н.;

Члени організаційного комітету:

Чмелюк В. В. – професор кафедри правоохоронної діяльності, к.ю.н., доцент;

Єрмоменко Е. А. – професор кафедри правоохоронної діяльності, к.пед. н., Заслужений працівник фізичної культури і спорту України;

Параниця С. П. – професор кафедри правоохоронної діяльності, к.ю.н., доцент;

Бадьора С. М. – доцент кафедри правоохоронної діяльності, к.пед.н.;

Бухтіяров О. А. – доцент кафедри правоохоронної діяльності, к.ю.н.;

Буток О. В. – старша викладачка кафедри правоохоронної діяльності;

Тішин А. В. – старший викладач правоохоронної діяльності;

Лисеюк А. М. – доцент кафедри кримінальних розслідувань, к.ю.н.;

Коваль М. В. – професор кафедри адміністративного і господарського права та митної безпеки, к.ю.н., професор;

Андруліс Й. Ю. – старший викладач кафедри військової підготовки.

Т 15 Тактична підготовка в структурі професійної діяльності фахівця спеціальності «Правоохоронна діяльність»: тези доповідей круглого столу (03 лютого 2022 року). Ірпінь: Державний податковий університет, 2022. 94 с.

До збірника матеріалів круглого столу увійшли тези доповідей, які стали предметом обговорення учасників. Автори спрямували свій науковий пошук на дослідженні теоретичних аспектів професійної компетентності фахівця правоохоронної діяльності, яка передбачає сформованість умінь приймати самостійні рішення тактичного і стратегічного характеру, від яких буде залежати ефективність виконуваної діяльності. За достовірність фактів, цитат, імен, назв та інших відомостей несуть відповідальність автори.

ЗМІСТ

Грищук Віктор Леонідович РОЛЬ ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ В РАМКАХ ОПП 262 «ПРАВООХОРОННА ДІЯЛЬНІСТЬ»	6
Параниця Сергій Павлович ТАКТИКА В ПРАВООХОРОННІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	9
Бадьора Сергій Миколайович КОНЦЕПТ ОСОБИСТОЇ БЕЗПЕКИ ЯК ЕЛЕМЕНТ ТАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ В ПРАКТИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ФАХІВЦЯ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ПРАВООХОРОННА ДІЯЛЬНІСТЬ»	12
Тішин Андрій Володимирович ПРЕДМЕТ ТАКТИКО - СПЕЦІАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ, ЇЇ ЗМІСТ І ЗАВДАННЯ	18
Волошина Софія Олександрівна ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ КУРСАНТІВ ВНЗ СИСТЕМИ МВС НА ЗАНЯТТЯХ З ТАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ	23
Закусило Олена Олександрівна ТАКТИЧНА ПІДГОТОВКА В СТРУКТУРІ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	26
Крива Світлана Михайлівна ПРЕДМЕТ ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ, ОКРЕМІ АСПЕКТИ ВДОСКОНАЛЕННЯ	30
Федотова Анастасія Сергіївна ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ПРАЦІВНИКІВ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ В ОКРЕМИХ ТАКТИЧНИХ СИТУАЦІЯХ	33
Якубівська Юлія Вячеславівна АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ	36
Ревера Анастасія Олександрівна ТАКТИЧНІ ЗАСАДИ ЗАСТОСУВАННЯ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ У ПРАВООХОРОННІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	39

Микитенко Вікторія Станіславівна РОЛЬ ТА МІСЦЕ ТАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ПРАВООХОРОНЦЯ	42
Махота Максим Вікторович ПРОБЛЕМАТИКА В РУСЛІ ТАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ПРАВООХОРОНЦІВ СТАНОМ НА 2022 РІК	45
Желтухіна Анастасія Олександрівна ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА ЯК ФАКТОР ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ ОСОБИСТОСТІ	49
Калюжна Анна Олегівна, Матвієнко Олександра Андріївна ВПЛИВ ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ НА МОВНУ СВІДОМІСТЬ ПРАВООХОРОНЦІВ	53
Довженко Андрій Геннадійович ВПЛИВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ НА ПРОФЕСІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ	56
Корнієць Руслан Володимирович СУЧАСНІ ПИТАННЯ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ТА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ ЗІ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ	59
Колковець Світлана Степанівна ЕКСТРЕМАЛЬНІ СИТУАЦІЇ: ВИДИ ТА УМОВИ, ЩО ЇХ ПОРОДЖУЮТЬ	63
Пристапа Катерина Вікторівна ТАКТИЧНІ ДІЇ ПРИ ПРОХОДЖЕННІ ОКРЕМИХ ЕЛЕМЕНТІВ БУДІВЛІ	66
Циммер Лілія Павлівна АНАЛІЗ ПРАВОВИХ НОРМ ЩО РЕГУЛЮЮТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ЗАХОДІВ ФІЗИЧНОГО ВПЛИВУ ТА ВИКОРИСТАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАСОБІВ АКТИВНОЇ ОБОРОНИ	70
Мидловець Анна Олександрівна НЕОБХІДНІСТЬ ВДОСКОНАЛЕННЯ ТАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ В СИСТЕМІ СЛУЖБОВОЇ ПІДГОТОВКИ ПРАЦІВНИКІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ	74

Довженко Андрій Геннадійович МЕЖІ ПРАВОМІРНОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ ТА СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАСОБІВ ПРАВООХОРОНЦЯМИ	78
Дмитрук Мар'яна Сергіївна ЕКСТРЕМАЛЬНІ СИТУАЦІЇ ПІД ЧАС ТАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ « ПРАВООХОРОННА ДІЯЛЬНІСТЬ»: ВИДИ ТА УМОВИ, ЩО ЇХ ПОРОДЖУЮТЬ	83
Вигівський Денис Володимирович ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЗАСТОСУВАННЯ СИЛОВИХ ЗАХОДІВ ПРИ ЗАТРИМАННІ ОЗБРОЄНИХ ТА ІНШИХ СУСПІЛЬНО-НЕБЕЗПЕЧНИХ ОСІБ	86
Федорчатенко Валерія Олександрівна НЕЗАКОННИЙ ОБІГ ЗБРОЇ В УКРАЇНІ: ТАКТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ	89
Кащук Ксенія Вікторівна РОЛЬ ТАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦЯ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ПРАВООХОРОННА ДІЯЛЬНІСТЬ»: ОСОБЛИВОСТІ ТА ПРОБЛЕМИ	91

РОЛЬ ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ В РАМКАХ ОПП 262 «ПРАВООХОРОННА ДІЯЛЬНІСТЬ»

Гришук Віктор Леонідович,
в. о. завідувача кафедри правоохоронної діяльності,
кандидат юридичних наук,
Державний податковий університет

Кафедра правоохоронної діяльності Навчально-наукового інституту економічної безпеки та митної справи Державного податкового університету є випускаючою за освітньо-професійною програмою 262 «Правоохоронна діяльність» і дані тези доповіді мають на меті висвітлити необхідність вивчення спеціальної тактики майбутніми правоохоронцями.

Перш за все, вважаємо за необхідне висвітлити мету освітньо-професійної програми 262 «Правоохоронна діяльність», а саме: підготовка висококваліфікованих фахівців з правоохоронної діяльності, здатних розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми правоохоронної діяльності, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, здатні займатися правозахисною, правозастосовною, експертно-консультаційною, аналітичною діяльністю, кваліфіковано виконувати правоохоронні функції.

Розроблена науково-педагогічним складом кафедри правоохоронної діяльності дана освітньо-професійна програма орієнтована на набуття професійних (спеціальних) теоретичних та практичних навичок правоохоронної діяльності, зокрема у сфері економіки, фінансів, митної справи, господарської діяльності та оподаткування, що досягається за рахунок вивчення широкого спектру навчальних дисциплін правоохоронного напрямку.

Освітньо-професійна програма «Правоохоронна діяльність» дозволяє готувати висококваліфікованих спеціалістів з правоохоронної діяльності, здатних розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми правоохоронної діяльності, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, здатні займатися правозахисною, правозастосовною,

експертно-консультаційною, аналітичною діяльністю, кваліфіковано виконувати певні правоохоронні функції, зокрема у сфері фінансів, господарської діяльності, оподаткування та митної справи.

У зв'язку з цим хотілось би висвітлити роль вивчення спеціальної тактики у рамках даної освітньо-професійної програми, оскільки враховуючи вищевказане необхідність даного питання є актуальним.

Процес навчання спеціальної тактики охоплює проведення командно-штабних навчань і групових вправ на топографічних картах і схемах, практичні заняття і тренування на місцевості. Основний час приділяється на практичні заняття, під час яких в умовах максимального наближення до реальних практично відпрацьовуються бойові дії і як окремих елементів угруповання сил у спеціальній операції, і вся операція.

Одночасно спеціальна тактика відрізняється від загальновійськової метою дій, специфічним складом сил і заходів, характером взаємодії з державними органами і громадськими організаціями, а також засобами досягнення мети і використання сил, залучених до спецоперацій і забезпечення публічної безпеки й порядку в умовах складної оперативної обстановки.

Значний вплив на практичний бік тактико-спеціальної підготовки мають спеціальні юридичні дисципліни: адміністративна діяльність; криміналістика; кримінальний процес; кримінальне право та кримінологія; оперативно-розшукова діяльність.

Правоохоронець, долучаючись до людських відносин, відіграє роль арбітра в ситуаціях конфліктної взаємодії. Одним із морально-етичних обов'язків працівників є дотримання коректності й гідної поведінки, притаманної представникові органу виконавчої влади. Саме служіння поліції народу є одним з найважливіших чинників виховання в громадян шанобливого ставлення до закону та правоохоронної системи загалом.

Отже, тактико-спеціальна підготовка майбутніх правоохоронців у рамках освітньо-професійної програми 262 «Правоохоронна діяльність» є обов'язковим елементом для формування якісної підготовки здобувачів і потребує постійного удосконалення.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Чмелюк В. В., Грищук В. Л., Бадьора С. М., Антоненко С. А. Основи тактичної підготовки працівників правоохоронних органів : навчальний посібник. Ірпінь : Університет ДФС України, 2019. 218 с. (Серія «На допомогу студенту УДФСУ», т. 51).

2. Актуальні проблеми професійної підготовки поліцейського : матеріали круглого столу. м. Одеса, 26 жовтня 2016 р. Одеса : ОДУВС, 2016. 204 с.

3. Гончаренко Д. В. Основи тактико-спеціальної підготовки : метод. посібник. Львів : ЛьвДУВС, 2014. 584 с.

ТАКТИКА В ПРАВООХОРОННІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Параниця Сергій Павлович,
професор кафедри правоохоронної діяльності,
кандидат юридичних наук, доцент,
Державний податковий університет

Тактична підготовка в структурі професійної діяльності фахівця спеціальності «Правоохоронна діяльність» є початковою сходинкою на шляху професійного самовдосконалення. Її метою є розвиток і формування у працівників професійної готовності до правоохоронної діяльності.

Сьогоднішня тактика діяльності держави визначає ґрунтовне вивчення проблеми правової політики держави в умовах трансформації суспільства, вимагає нового для сучасної юриспруденції підходу, який забезпечував би комплексне дослідження стратегії і тактики правової політики, в тому числі й сфері правоохоронної діяльності.

Правотворча форма правоохоронної діяльності – це державна діяльність, яка ґрунтується на стратегічних і тактичних підходах (розроблених і ухвалених з цією метою концептуальних документах) щодо забезпечення охорони та захисту прав, та має своє вираження – формулювання, внесення коректив до відповідних правових норм або їх скасування.

Тактика (від дав.-гр. тактикῆ taktike – мистецтво шикування) – концептуальна дія, яка здійснюється у вигляді одного або більшої кількості конкретних завдань.

Завдання правоохоронної діяльності спрямована на запобігання виникненню умов і причин можливих та вчинених суспільно небезпечних явищ, припинення їх розвитку та ліквідацію наслідків. Різним видам правоохоронної діяльності властива одна спеціальна ознака. Вона полягає в тому, що охорона прав фізичної чи юридичної особи здійснюється шляхом застосування публічно встановлених процедур.

Стратегія відповідає на питання що робити, а тактика – саме як робити.

Правоохоронна діяльність передбачає систематичні контакти з різними категоріями людей, виконання різноманітних функцій, які потребують гнучкості мислення та поведінки, вміння будувати конструктивні соціальні стосунки, відсутність упередженості. Дана діяльність висуває високі вимоги як до професійної майстерності, так і до особистих якостей працівника, оскільки вона здійснюється, як правило, в складних, конфліктних і навіть небезпечних умовах, й пов'язана з високим нервово-психічним перевантаженням.

Вся правоохоронна діяльність обертається довкола гострих проблем законності та справедливості, життя і смерті, честі та гідності, страждання та гуманності.

Правоохоронні органи-державні органи, основним (або головним) предметом діяльності яких є законодавчо визначені функції або завдання з охорони прав, відновлення порушеного права або організація виконання покарань, захисту національної (державної) безпеки, підтримання правопорядку, забезпечення стану законності.

Злочинність – це глобальна проблема, з якою потрібно боротись як на місцевому та регіональному, так і особливо – на загальнодержавному рівні.

Тактикою постає елемент стратегії, ті визначені поточні задачі, котрі вирішують в рамках стратегій аби досягти її кінцеві цілі [1, с. 88]. Стосовно діяльності із запобігання злочинності, під тактикою розуміється найбільш спрямована до досягнення цілей система прийомів, методів, способів правомірного, науково обґрунтованого характеру, а також винахідок під час виконання заходів аби реалізувати стратегії, що зазначаються в рамках Державної програми стратегій запобігання злочинності [1, с. 88].

У цьому контексті В. Ю. Шепітько пише, що тактика існує й там, де не потрібно переборювати протидії, зазначаючи при цьому, що «тактика – це не тільки протидіюча сила, а й надійний інструмент у руках судово-слідчих та оперативних працівників» [2, с. 16].

Узагальнення визначень поняття «тактика» у різних науках дозволяє зробити висновок про те, що під тактикою в загальнотеоретичному сенсі розуміється частина науки, що вивчає прийоми здійснення проміжних завдань на шляху здійснення завдань стратегічних в певній галузі людської діяльності, що характеризується саме неспівпаданням, зіткненням інтересів сторін.

Разом з тим, і в цьому випадку так розпіарений в ЗМІ «конкурсний відбір» до правоохоронних органів.

За переконаннями М. А. Погорецького та Д. Б. Сергєєвої, в процесі своєї життєдіяльності людина прагне одержати максимально ефективні результати і в професійній сфері, і в процесі спілкування, і в побуті [3, с. 116-117]. Ефективність кожного виду діяльності досягається за рахунок використання її найраціональніших прийомів. Але термін «тактика», а також поняття, яке ним позначається та сутність певних явищ дійсності властиві не всім видам людської діяльності, а лише тим, в яких має місце боротьба, суперництво, змагання, конкуренція двох і більше сторін, де виникає необхідність оцінювати ситуацію, прогнозувати можливу поведінку іншої сторони і вибирати найкращий варіант своєї поведінки з декількох можливих.

Активізація напрямку правоохоронної діяльності, на нашу думку, сприятимуть покращенню наукового та методичного супроводу щодо питань професійної орієнтації здобувачів вищої освіти спеціальності «Правоохоронна діяльність».

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Кікалішвілі М. В. Визначення поняття стратегії й тактики протидії корупційній злочинності як елементів антикорупційної політики та їх співвідношення. *Право і суспільство*. № 6 частина 2 / 2019. С. 86-92.
2. Шепітько В. Ю. Криміналістична тактика (системно-структурний аналіз): монографія. Х.: Харків юридичний, 2007. 432 с.
3. Погорецький М. А., Сергєєва Д. Б. Тактика захисника: поняття, зміст та місце в системі криміналістичної тактики. *Вісник кримінального судочинства*. № 2/2016. С. 113-123.

КОНЦЕПТ ОСОБИСТОЇ БЕЗПЕКИ ЯК ЕЛЕМЕНТ ТАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ В ПРАКТИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ФАХІВЦЯ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ПРАВООХОРОННА ДІЯЛЬНІСТЬ»

Бадьора Сергій Миколайович,
доцент кафедри правоохоронної діяльності,
кандидат педагогічних наук,
Державний податковий університет

Поняття безпеки в науковій літературі висловлено безліччю думок і поглядів. У словнику С. І. Ожегова безпека означає стан, при якому не загрожує небезпека, це – захист від небезпеки. Під небезпекою, у свою чергу, розуміють загрозу заподіяння кому-небудь шкоди, загроза життю та здоров'ю людини, іншим її цінностям. Отже, небезпека – це ситуація, коли існує загроза безпеці, тобто сукупність умов і факторів, які є небезпечними для життєво важливих інтересів особи. Загроза як зовнішній чинник небезпеки, справляючи специфічний вплив на конкретного суб'єкта, зумовлює його особливий психологічний стан. Останній виступає як психофізіологічна ознака небезпеки. Людина, яка знаходиться в стані небезпеки, відчуває тривогу, неспокій, для неї характерним є психічне напруження та інші негативні прояви.

І. П. Пістун розглядає безпеку як стан діяльності, за якого з певною ймовірністю проявляється небезпека. На його думку, безпека – це мета, а безпека життєдіяльності – засоби, шляхи, методи досягнення.

Особиста безпека за А. В. Будановим, визначається такими факторами: специфікою умов, змісту та форм професійної діяльності; метою професійної діяльності працівника; загальною професійною підготовкою працівника і наявністю в нього спеціальних знань, умінь та навичок щодо забезпечення особистої безпеки при виконанні професійних завдань.

З точки зору того ж А. М. Буданова, проблема особистої безпеки працівників поліції при вирішенні ними професійних завдань або в ситуаціях, пов'язаних зі службовою діяльністю, набуває нині особливої гостроти та актуальності. Ризик як фізичний, так і психологічний є сьогодні

об'єктивною складовою професійної діяльності працівників правоохоронних органів. Спеціальна діяльність щодо забезпечення їх особистої безпеки, тобто цілеспрямованого зменшення такого ризику до реально можливої межі, є надзвичайно актуальною.

Підкреслюючи своєрідність умов професійної діяльності працівників поліції, М. В. Виноградов наголошує на високій імовірності виникнення психічних розладів, а В. Г. Андросюк зазначає, що багато екстремальних станів виникає у працівників не лише на службі, а й в умовах, не пов'язаних із вирішенням оперативно-службових завдань (конфліктні взаємовідносини в тісному суспільному оточенні – сім'я, сусіди, знайомі; провокаційні дії осіб у громадському транспорті, місцях масового відпочинку громадян, магазинах, в установах).

В. С. Надаєнко стверджує, що за родом виконання поставлених перед працівниками органів Національної поліції різнопланових завдань їм часто доводиться вступати в контакт зі злочинцями при їх затриманні. Такі контакти пов'язані з ризиком, значними витратами моральних і фізичних сил, підвищеним психічним та емоційним навантаженням, а також вимагають уміння швидко оцінювати обстановку й приймати рішення (у тому числі про застосування спеціальних засобів та вогнепальної зброї).

Отже, фактори, які впливають на зниження безпеки діяльності працівників поліції, поділяють на дві основні групи. Перша група факторів пов'язана з особливостями правозахисних цілей, функцій, завдань органів служб та підрозділів Національної поліції, друга – з професійною діяльністю працівників ОВС. Причому друга група факторів є похідною від першої. Об'єктивні умови функціонування органів Національної поліції обумовлюють вимоги до професії правоохоронця, останні, у свою чергу, є підґрунтям до виникнення численних факторів зниження безпеки діяльності працівників ОВС другої групи.

Розв'язання проблеми забезпечення особистої безпеки працівників органів Національної поліції значною мірою залежить від знання та

урахування факторів, які тимчасово підвищують схильність до трагічних випадків під час виконання службових обов'язків і головних причин цих випадків.

Наслідком дії багатьох негативних стресових факторів, пов'язаних із службово-трудовою діяльністю працівників ОВС, є не тільки зниження рівня безпеки осіб рядового і начальницького складу, а й виникнення їх професійної деформації. Зниження рівня безпеки діяльності працівників органів Національної поліції і виникнення у них професійної деформації обумовлені одними й тими ж факторами, – це подвійна проблема, яка стоїть на шляху підвищення ефективності функціонування органів системи Міністерства Національної поліції. Професійна деформація працівників органів Національної поліції є тим фоном, який посилює зниження показників їх безпеки діяльності, і навпаки. Так, до стресових факторів, що обумовлюють виникнення й розвиток професійних деформацій, в літературі відносять стан здоров'я, відсутність соціального захисту, фінансові проблеми, відсутність нормальних умов роботи, несправедливе відношення керівництва, невлаштованість побуту, недосконалість законодавства, ненормований робочий день, низька кваліфікація, посягання на особу працівника та його власність тощо.

Зауважимо, що поняття «безпека діяльності працівників поліції» слід розуміти ширше, ніж забезпечення лише їх особистої безпеки. Безпека діяльності працівників поліції – явище багатопланове і включає низку взаємопов'язаних компонентів. До основних з них віднесено такі:

а) економічна безпека – відповідність матеріального забезпечення працівника його об'єктивним матеріальним потребам;

б) правова безпека – відповідність правового забезпечення діяльності поліції об'єктивним умовам та завданням цієї діяльності;

в) матеріально-технічна безпека – відповідність матеріально-технічного забезпечення службово-професійній діяльності працівників НПУ, об'єктивним умовам і завданням останньої;

г) соціальна безпека – відповідність соціального статусу органів служб і підрозділів та їх працівників важливості тих правоохоронних завдань, які вони виконують;

д) соціально-психологічна безпека – це, насамперед, відповідність громадської думки про діяльність Національної поліції об'єктивним оцінкам їх діяльності та відповідність «образу працівника» реальним професійним й особистісним типам працівників;

є) кадрова безпека – відповідність рівня професійної надійності працівників вимогам, які висуваються до особи рядового чи начальницького складу, завдань і реальних умов діяльності органів системи Міністерства внутрішніх справ;

ж) інформаційна безпека – відповідність можливостей отримання інформації, необхідної для ефективної професійної діяльності, реальній потребі мати таку інформацію для виконання службових завдань і забезпечення професійної захищеності й особистої безпеки працівників НПУ;

з) спеціальна безпека – ефективність спеціальних заходів оперативно-розшукового, контррозвідувального та іншого характеру, дій підрозділів власної безпеки щодо захисту органів Національної поліції від деструктивного впливу злочинного середовища;

і) психологічна безпека – відповідність спеціальних заходів, спрямованих на профілактику та попередження психологічної деформації особистості працівника, ступеню реального впливу на нього психотравмуючих факторів, пов'язаних із професійною діяльністю;

и) фізична безпека – відповідність комплексу правових, матеріально-технічних, управлінсько-організаційних та інших заходів, забезпечуючих життя і здоров'я працівників при вирішенні ними професійних обов'язків, реальним можливостям знизити цей ризик чи небезпеку до об'єктивно можливої межі.

Подальше вдосконалення системи організаційно-правових заходів у галузі забезпечення охорони та захисту життя, здоров'я, честі, гідності та недоторканності працівників НПУ у процесі виконання останніми посадово-функціональних обов'язків передбачає підвищення їх професіоналізму.

Поняття професіоналізму як соціального явища досліджується в рамках нової інтегративної науки акмеології, яка вивчає механізми досягнення «вершин» у професійній діяльності (від грец. «акме» – вершина).

Професіоналізм працівників органів Національної поліції – це, насамперед, високий рівень їх теоретично-практичної підготовки при здійсненні посадових функцій та виконанні завдань. Для того щоб стати професіоналом, треба не лише вчитися своїй справі, а й оволодівати професією практично. Однак і цього замало. Професіоналізм пов'язаний із суб'єктивним аспектом людської діяльності, а саме потребою індивіда реалізовувати власний потенціал, енергію. Разом із цим, професіоналізм – об'єктивна сторона діяльності людини, бо вона пов'язана з потребою вдосконалювати саме суспільство, сприяти поліпшенню організації праці, її культури, тобто професіонал в кінцевому рахунку сприяє суспільному прогресу, руху суспільства вперед, забезпечуючи більш високу продуктивність праці. Крім того, професіонал раціонально використовує ресурси (людські й матеріальні), завжди бачить і може запропонувати яким чином можна поліпшити умови праці, правильно організувати місце роботи. Як правило, професіонал дисциплінований, відповідально ставиться до справи, показуючи приклад сумлінності, чесності, порядності.

Від майбутнього працівника поліції вимагається безліч різних позитивних якостей, а все це може принести у професію людина, яка свідомо обрала цей шлях. Бажання бути поліцейським повинно виникнути не через перегляд вітчизняних і зарубіжних бойовиків і серіалів, а завдяки особистому усвідомленню небезпечності, важкості, непередбачуваності, а іноді – і невдячності цієї професії. Тільки свідомий вибір може в

подальшому дати потужний поштовх до формування професіонала своєї справи, бажання постійно підвищувати свою професійну майстерність не тільки через розвиток фізичних можливостей і навичок володіння вогнепальною зброєю і спеціальними засобами, а й уміння бути толерантним, виваженим, неупередженим, уважним до потреб людей.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Юхновець Г. О., Казміренко Л. І. Організація і проведення виховної і соціально-психологічної роботи з особовим складом органів внутрішніх справ. *Науковий вісник академії внутрішніх справ*. 1996. № 2.
2. Забезпечення особистої безпеки працівників органів внутрішніх справ при виконанні службових обов'язків: наук – практ. реком. / Під ред. М. І. Ануфрієва, Я. Ю. Кондратьєва. К.: Національної академії внутрішніх справ України, 1999. 72 с.
3. Організація та проведення комплексу спеціальних заходів щодо припинення та ліквідації масових заворушень: У 2-ч. / За ред. С.М. Гусарова, А. Й Присяйнюка. К.: Національної академії внутрішніх справ України, 2004. – Ч.2. 163-173.

ПРЕДМЕТ ТАКТИКО - СПЕЦІАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ, ЇЇ ЗМІСТ І ЗАВДАННЯ

Тішин Андрій Володимирович,
старший викладач кафедри правоохоронної діяльності,
Державний податковий університет

Складовою частиною кожного виду навчання сучасних правоохоронців є тактична підготовка – комплекс заходів, спрямований на набуття і вдосконалення працівником навичок практичного застосування теоретичних знань щодо правильного оцінювання конкретних подій з подальшим прийняттям правомірних рішень та психологічної готовності до дій у ситуаціях різних ступенів ризику.

Термін «тактика» має вікові корені та відноситься, у першу чергу, до галузі військових наукових знань. Тактика (грец. *taktika* – мистецтво шикування військ, від *tasso* – шикую війська) – це складова частина військового мистецтва, що охоплює теорію і практику підготування й ведення бою підрозділами, частинами та з'єднаннями різних видів збройних сил, родів військ (сил) і спеціальних військ .

З військової сфери термін «Тактика» поширився на інші сфери людської діяльності та у найзагальнішому тлумачення став позначати набір способів активної протидії однієї особи (групи осіб) іншій особі (групі осіб). З часом до такого розуміння додалися характеристики цих осіб як конфліктуючих або тих між якими відбувається конфронтація будь-якого виду та масштабу

Система Тактичної підготовки побудована на поєднанні структурних елементів (тактики професійної діяльності, спеціальної тактики, цивільного захисту, військової топографії, тактичної медицини) та дозволяє досконало вивчити питання управління, всебічного забезпечення дій особового складу в типових та екстремальних ситуаціях і виробити практичні рекомендації щодо їх вирішення. Будучи складовою частиною службової підготовки така підготовка тісно пов'язана з багатьма науками загальноосвітнього і галузевого характеру.

Підготовка правоохоронців до дій в особливих умовах здійснюється в системі службової підготовки окремих категорій працівників, а також на спеціальних заняттях: оперативно-тактичних, тактико-спеціальних, командно-штабних навчаннях, штабних тренуваннях, практичних тренуваннях.

Основу такого навчання є вивчення способів і прийомів дій в екстремальних ситуаціях, напрацювання порядку (алгоритмів) застосування заходів примусу, у т.ч. зброї, спеціальних засобів, бойової та спеціальної техніки, додержання керівниками та начальницьким складом методики прийняття рішень та управління силами й засобами, бойовими порядками, службовими нарядами в ході проведення спеціальних операцій та спеціальних поліцейських операцій, ліквідації групових порушень публічного (громадського) порядку і масових заворушень тощо.

Тактико-спеціальна підготовка – найдинамічніша частина галузі спеціальних знань у сфері забезпечення внутрішньої безпеки держави від протиправних посягань. Зміни у теоретичних положеннях і практичних рекомендаціях тактико-спеціальної підготовки відбуваються завдяки удосконаленню засобів озброєної боротьби, професіоналізації злочинності, збільшенню загрози терористичних проявів, а також під впливом змін у законодавстві. Розвиток тактико-спеціальної підготовки значно залежить від загальноосвітнього і професійного рівня правоохоронців та їх технічного забезпечення. Разом із розвитком і вдосконаленням усієї системи охорони правопорядку в Україні відбувається й розвиток тактико-спеціальної підготовки.

Дисципліна «Тактико-спеціальна підготовка» охоплює дві складові частини – спеціальну тактику і тактику професійної діяльності.

Спеціальна тактика – охоплює розробку і впровадження в практику застосування превентивних та примусових поліцейських засобів типових способів, методів і прийомів дій особового складу органів та підрозділів загалом в екстремальних ситуаціях, вибір найбільш раціональних

варіантів угруповань сил (бойового порядку) для кожної конкретної ситуації, планування дії усіх сил, що залучаються до вирішення такої ситуації і безпосереднє управління ними в ході спеціальних операцій.

Тактика професійної діяльності – включає питання несення служби окремими нарядами (екіпажами) поліції, основні задачі, порядок організації і несення служби поліцейськими з охорони публічного порядку, забезпечення публічної безпеки, боротьби з правопорушеннями на вулицях, площах, транспортних магістралях і в інших публічних місцях

Предметом військової тактики є підготовка до ведення бою, бій та вихід із бойового зіткнення. У практиці Національної поліції застосування поняття «бій» є недоречним, однак застосування вогнепальної зброї, насамперед активне застосування вогнепальної зброї у поєднанні із тактико-технічними характеристиками окремих видів озброєння та військової чи спеціальної техніки, відповідає більшості характеристик «бою». З точки зору військової термінології, «бій» – це організоване збройне зіткнення воюючих сторін, що має за мету знищення, розгром або взяття в полон супротивника, а також оборона, утримання або захоплення важливих районів (рубежів, об'єктів). Таке розуміння бою відповідає завданням сил охорони правопорядку в особливий період, у т.ч. період воєнного часу.

У мирний час (під час вирішення кризових ситуацій різного рівня), коли злочинці не чинять організованого збройного опору поліцейським, який подібний до дій військового підрозділу в обороні, перевага надається ненасильницьким методам впливу, зокрема веденню переговорів. При цьому вірно обрана тактика переговорів дозволяє виграти час і звести до мінімуму втрати в ході проведення спеціальної силової операції.

Лише у випадках, коли злочинці підготували та чинять збройний опір, барикадуються у захоплених приміщеннях або на окремих територіях, а також коли масові заворушення переходять у батальну стадію, застосовуються силові методи, спеціальні засоби та вогнепальна зброя, тобто здійснюються заходи насильницького впливу. Саме тоді, під час здійснення

безпосереднього силового захоплення озброєних злочинців (подолання жорстокої агресії натовпу, що бешкетує), виникає необхідність у проведенні операції (із затримання злочинця, вилучення активних учасників і розосередження натовпу), де й організується (передбачається) ведення бойових дій.

Роль тактико-спеціальної підготовки правоохоронців у сучасних умовах, як показує досвід їх дій в екстремальних ситуаціях, дуже велика. Це зумовлено тим, що негативні наслідки надзвичайних ситуацій природного, техногенного чи соціального характеру (стихійне лихо, велика виробнича аварія, транспортна катастрофа, групові порушення публічного (громадського) порядку), можуть бути успішно і з мінімальними втратами насамперед завдяки умілим, добре організованим діям підрозділів правоохоронних органів, які забезпечують публічний порядок, безпеку руху, встановлений режим у зоні надзвичайної ситуації тощо. Тому тактико-спеціальна підготовка є важливою частиною спеціальної підготовки особового складу сил охорони правопорядку, однією з провідних навчальних дисциплін у навчальних закладах зі специфічними умовами навчання.

Таким чином, спеціальна тактика Національної поліції є продуктом творчого осмислення та переробки положень загальновійськової тактики, адміністративної, режимної й інших видів діяльності поліції та інших підрозділів сил охорони правопорядку.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Про Національну Поліцію: Закон України від 02 липня 2015 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 40-41. Ст. 379.
2. Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України : Наказ МВС України від 26.01.2016 №50 <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0260-16>.

3. Про затвердження Порядку організації взаємодії Національної гвардії України та Національної поліції України під час забезпечення (охорони) публічної (громадської) безпеки і порядку : Наказ МВС України від 10 серпня 2016 р. № 773.

4. Застосування працівником поліції контрольованої сили при затриманні правопорушника чи протидії його агресивним діям: Методичні рекомендації / О. Г. Комісаров, С. М. Балабан, А. О. Собакаръ, А. В. Жбанчик, В. Ф. Примаченко та ін.; Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. Дніпро: ДДУВС, 2017. 69 с.

5. Моргунов О.А., Артем'єв В.О., Хомко І. Г. Тактика самозахисту та особистої безпеки працівників Національної поліції України : метод. рек. / за заг.ред. В. В. Сокурєнка. Харків: Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2017. 135 с.

ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ КУРСАНТІВ ВНЗ СИСТЕМИ МВС НА ЗАНЯТТЯХ З ТАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

Волошина Софія Олександрівна,

здобувачка вищої освіти першого бакалаврського
рівня, навчальної групи ПМПФ 20-4,

Державний податковий університет

Науковий керівник: Буток Олена Володимирівна,

старша викладачка кафедри правоохоронної діяльності,
Державний податковий університет

Вступаючи до вищого навчального закладу МВС України переважна більшість майбутніх курсантів досить легковажно ставляться до навчальних занять з тактичної підготовки.

Коли курсантам надається можливість працювати з навчальним пістолетом, курсанти дещо нехтують вправами, бо бачать, що тренуватися потрібно в першу чергу під час пострілу. Тому у курсантів часто виникають великі психологічні труднощі з першими пострілами. Це, зокрема, вказує на необхідність психологічної підготовки майбутніх поліцейських [2].

Типовими психологічними перешкодами для курсантів є: очікування пострілу і затримка пострілу. Зупинимось на кожному з них докладніше.

Очікування пострілу. З такою проблемою, напевно, зіткнеться кожен курсант під час відпрацювання вправ на мішені. Під час очікування на постріл втрачається пильність і контроль над списком, що призводить до промаху при попаданні. Виконуючи вправи, вся увага має бути зосереджена на плоскому зерні в щілині цілого, усі думки слід зупинити, а не будьте хаотичними і зосередьтесь на тому, коли постріл ще позаду. Саме тому велике значення має підготовка в холосту та послідовність виконання вправи зі стрільби [1].

Адже, цей етап дозволяє курсантам оволодіти своїми навичками, керувати спуском і навчитися зосереджуватися на прицілі і не відволікатися на сторонні думки [2].

Наступна психологічна перешкода – затримка пострілу. Зволікання здебільшого пов'язане зі страхом самого пострілу. Курсанти зазвичай не

встигають у потрібний момент стріляти і продовжують прицілюватися незважаючи на якість такого запису. Складним бар'єром є те, що курсанти бояться відкласти постріл нібито змушуючи себе до пострілу. При цьому рука і очі вже втомилися, що відобразиться в майбутньому після пострілу в ціль [2].

Тому, без заперечень можна стверджувати про необхідність та доцільність холостої підготовки курсантів під час якої виробити психологічну стійкість до виконання практичних вправ зі стрільби. Звичайно, 50% залежить від успіху самого курсанта і його бажання навчитися правильно стріляти. Психологічна підготовка включає в себе такий компонент як дихання, що є однією із ключових успішного виконання пострілу. Отже, будь-які підготовчі дії для виконання вправи зі стрільби будуть формувати у курсантів впевненість у собі та будуть формувати очікування успіху, що вже само по собі говорить про те, що курсант готовий до виконання вправи зі стрільби [3].

В сучасній діяльності українського суспільства, в умовах активного реформування системи правоохоронних органів в Україні, гостро постає питання щодо вдосконалення та ефективності тактики вищезазначених органів. Одним із питань підготовки правоохоронців є психологічна стійкість їх до екстремальних умов, які виникають при несенні служби. При виникненні екстремальних ситуацій, коли вимагається максимальна мобілізація внутрішніх резервів організму правоохоронців, слід відзначити, що на фоні підвищеного емоційного стану не завжди приймаються адекватні рішення, щодо вирішення тієї чи іншої проблеми. Особливо це стосується тактики дій при масових заворушеннях та припиненні порушень громадського порядку. Несення служби по забезпеченні публічної безпеки і порядку (далі – ЗПБП) виконується, як в повсякденних умовах, так і за надзвичайних обставин, пов'язаних із затриманням озброєних злочинців, попередженням або припиненням групових порушень громадського порядку і масових заворушень. Для курсантів даної спеціальності важливу та головну

роль грає службова підготовка, яка охоплює систему заходів, спрямованих на закріплення та оновлення в плановому порядку необхідних знань, умінь та навичок працівників з метою успішного виконання оперативно-службових завдань.

Отже, тактична та психологічна підготовка – є невід’ємною частиною службової підготовки, яка спрямована на індивідуальну тактичну підготовку працівників до дій у типових та екстремальних ситуаціях, а також підготовку до таких дій у складі службових нарядів та груп.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Вогнева підготовка: навчально-методичний посібник / Жбанчик А. В., Комісаров О. Г., Тимофєєв В. П., Сіротченков Д. Ю., Кузнецов О. І. Дніпро: ДДУВС, 2017. 149 с.
2. Шаповалов Б. Б., Медведєв В. С., Супрун М. О. Психологія і тактика дій працівників поліції в ситуаціях озброєної протидії з боку злочинців: методичні рекомендації. К.: ДНДІ МВС України, 2011. 75 с.
3. Тактико-спеціальна підготовка працівників Національної поліції: навч. посібник / О. І. Тьорло, Ю. Р. Йосипів, В. М. Синенький та ін. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 480 с.

ТАКТИЧНА ПІДГОТОВКА В СТРУКТУРІ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Закусило Олена Олександрівна,

здобувачка вищої освіти першого бакалаврського
рівня, навчальної групи ПМПФ-20-2,

Державний податковий університет

Науковий керівник: Буток Олена Володимирівна,
старша викладачка кафедри правоохоронної діяльності,
Державний податковий університет

Інтенсивні зміни в правоохоронній системі України, зокрема приведення роботи Національної поліції до сучасних європейських і світових вимог, крім створення належного нормативного підґрунтя для такої діяльності, вимагають удосконалення фахової підготовки правоохоронців, підвищення професіоналізму та результативності. Адже ефективність дій правоохоронців загалом оцінюється з огляду на діяльність конкретних представників цієї системи – їхнє вміння спілкуватися з громадянами, ухвалювати законні та правильні рішення, адекватно поводитись у типових та екстремальних ситуаціях, професійно проводити затримання правопорушників тощо.

Роль тактичної підготовки у сучасних умовах досить велика, адже наслідки різноманітних надзвичайних ситуацій: чи то стихійне лихо, чи значна аварія на підприємстві, транспортна катастрофа, груповий антигромадський вияв – будуть успішно і з мінімальними втратами усунені за добре організованих дій сил, що забезпечують публічну безпеку і порядок, безпеку руху, встановлений режим у зоні надзвичайної ситуації. Тому тактична підготовка є важливою частиною спеціальної підготовки правоохоронця [1, с. 10-11].

Тактична підготовка – найбільш динамічна частина спеціальних знань у сфері правоохоронної діяльності. Причому зміни в теоретичних положеннях і практичних рекомендаціях проходять швидше, з огляду на науково-технічний процес удосконалення засобів озброєної боротьби,

розповсюдження різноманітних новітніх технологій (одночасно з боку злочинців) тощо.

Так, розвиток і вдосконалення тактичної підготовки невідривно пов'язані із розвитком і вдосконаленням усієї системи охорони порядку та законності. Нині тактична підготовка визначає і класифікує екстремальні ситуації, виробляє теоретичні основи і практичні рекомендації щодо дій сил на основі розвитку, історичного досвіду, вивчення проблем сучасності, прогнозу на майбутнє.

Система тактичної підготовки пов'язана з рядом навчальних дисциплін, які вивчають у закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання, а саме: спеціальною технікою, безпекою життєдіяльності, вогневою підготовкою, тактичною медициною, топографією, спеціальною фізичною підготовкою та професійною психологічною підготовкою правоохоронців [2, с. 9-10].

Основу тактичної підготовки в структурі правоохоронної діяльності становлять: 1) вивчення і розробка тактичних засобів і прийомів дій в екстремальних ситуаціях; 2) правові підстави застосування превентивних поліцейських заходів; 3) правові підстави та порядок застосування поліцейських заходів примусу (фізичного впливу, спеціальних засобів та вогнепальної зброї); 4) вивчення і подальше відпрацювання тактичних дій та бойових порядків, що використовуються при забезпеченні публічної безпеки і порядку, ліквідації масових заворушень; 5) використання маневру силами і засобами під час проведення спеціальних операцій, а також оволодіння методикою управління цими силами [3, с. 11].

Під екстремальними ситуаціями в цьому разі вважають такі умови обстановки, які вимагають від керівників прийняття і втілення в життя неординарних рішень, а від всього особового складу – максимального напруження психічних і фізичних зусиль. Такі умови характерні для воєнного стану, а в мирний час, зазвичай, виникають у разі стихійного лиха, великих аварій і катастроф на підприємствах, а також при різкому

загостренні оперативної обстановки, спричиненої діями озброєних злочинців й інших особливо небезпечних осіб, злочинних угруповань, масових заворушень у населених пунктах.

Тактична підготовка є складовою спеціальних знань науки управління у сфері правопорядку, яка вивчає проблеми в службовій діяльності системи працівників правоохоронних органів, розробляє специфічні питання зі застосування сил і засобів уповноваженими особами у разі надзвичайних обставин і в умовах воєнного стану [4, с. 252].

Основними завданнями тактичної підготовки у структурі правоохоронної діяльності є:

- виховання у співробітників високих моральних, волевих якостей, необхідних їм під час виконання службових завдань;
- формування навичок системного ухвалення рішень на виконання поставлених завдань за будь-яких умов;
- розвиток у співробітників теоретичних знань і практичних навичок в організації та управлінні діями елементів у спеціальній операції;
- навчання тактичним діям патрульних поліцейських та інших працівників правоохоронних органів [5, с. 5-6].

Отже, тактична підготовка – це комплекс навчальних дисциплін, засвоєння яких дасть змогу приймати оптимальні та доцільні рішення при виникненні екстремальних ситуацій.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Тактико-спеціальна підготовка: навчальний посібник / О. Г. Комісаров, А. О. Собакаръ, Е. Ю. Соболев, О. С. Юнін. Дніпро : Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2017. 277 с.
2. Тактико-спеціальна підготовка працівників Національної поліції: навчальний посібник / О. І. Тьорло, Ю. Р. Йосипів, В. М. Синенький. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2018. 480 с.
3. Основи тактичної підготовки працівників правоохоронних органів : навчальний посібник / В. В. Чмелюк, В. Л. Грищук, С. М. Бадьора, С. А.

Антоненко. Ірпінь : Університет Державної фіскальної служби України, 2019. 218 с.

4. Береза Ю. М. Роль тактичної підготовки у професійній діяльності поліцейських підрозділів особливого призначення. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2016. № 4. С. 250-259.

5. Бондаренко В. В. Особливості тактичної підготовки працівників підрозділів патрульної поліції. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія : Педагогіка*. 2017. Вип. 3. С. 1-13.

ПРЕДМЕТ ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ, ОКРЕМІ АСПЕКТИ ВДОСКОНАЛЕННЯ

Крива Світлана Михайлівна,
здобувачка вищої освіти першого бакалаврського
рівня, навчальної групи ПМПФ-20-3,
Державний податковий університет
Науковий керівник: Буток Олена Володимирівна,
старша викладачка кафедри правоохоронної діяльності,
Державний податковий університет

Складовою частиною кожного виду навчання поліцейських є тактична підготовка – комплекс заходів, спрямований на набуття і вдосконалення навичок практичного застосування теоретичних знань щодо правильного оцінювання конкретних подій з подальшим прийняттям правомірних рішень та психологічної готовності до дій у ситуаціях різних ступенів ризику [3].

Досвід показує, що працівники поліції є не достатньо підготовленими до екстремальних ситуацій, у їх вчинках відсутні зосередженість, чіткість, єдність і оперативність. Також, допускають серйозні помилки в розподілі сил, взаємозв'язку із нарядами, управління технікою, матеріально-технічному забезпеченні, не приділяється уваги захисту особового складу.

Окремі аспекти вироблення методичних рекомендацій щодо викладання тактико-спеціальної підготовки у ВНЗ досліджувалися в працях: М. І. Ануфрієва, С. М. Банаха, В. Р. Булаченка, А. А. Гудим, В. Д. Юрченка та інших провідних науковців. Однак не було наукового дослідження з пропозиціями щодо комплексного вивчення тактико-спеціальної підготовки, вогневої підготовки, тактичної медицини.

Основними формами підготовки особового складу до дій в екстремальній обстановці є: для груп бойового порядку й оперативного шикування – тактико-спеціальні навчання й тренування; для апаратів управління – командно-штабні навчання (ігри).

Найвища форма підготовки апаратів управління й особового складу груп бойового порядку (оперативного шикування) – оперативно-тактичні й тактико-спеціальні навчання. Згідно з результатами навчань визначаються

заходи щодо подальшого підвищення готовності сил і засобів до дій у спеціальних операціях.

Предметом тактико-спеціальної підготовки є теорія і практика підготовки та здійснення службово-бойових дій підрозділами органів внутрішніх справ і військовими силами в екстремальних ситуаціях.

Теоретичні положення тактико-спеціальної підготовки знайшли своє втілення в статутах, наказах, настановах, підручниках, навчальних посібниках і теоретичних працях провідних спеціалістів [4].

Практичні аспекти тактико-спеціальної підготовки охоплюють усі рівні керівництва, підрозділів і з'єднань, підготовку всього особового складу Національної поліції та діяльність з ведення безпосередніх службово-бойових дій.

Практичний аспект тактико-спеціальної підготовки включає:

1. Збір і вивчення даних оперативної обстановки;
2. Ухвалення рішень і доведення їх до підлеглих;
3. Планування заходів;
4. Підготовка підрозділів і навчання всіх категорій співробітників;
5. Всебічність забезпечення дій правоохоронців;
6. Організація взаємодії підрозділів;
7. Безпосереднє управління силами і засобами в операції [5, с. 10].

Тактико-спеціальна підготовка складається з двох компонентів – спеціальної тактики та тактики професійної діяльності.

Спеціальна тактика є основою курсу тактико-спеціальної підготовки та охоплює розробку і впровадження в практику застосування превентивних та примусових поліцейських засобів типових способів, методів і прийомів дій особового складу органів та підрозділів загалом в екстремальних ситуаціях, вибір найбільш раціональних варіантів угруповань сил (бойового порядку) для кожної конкретної ситуації, планування дії усіх сил, що залучаються до вирішення такої ситуації і безпосереднє управління ними в ході спеціальних операцій [6, с. 12].

Тактика професійної діяльності включає питання несення служби окремими нарядами (екіпажами) поліції, основні задачі, порядок організації і

несення служби поліцейськими з охорони публічного порядку, забезпечення публічної безпеки, боротьби з правопорушеннями на вулицях, площах, транспортних магістралях і в інших публічних місцях [6, с. 13].

Отже, тактико-спеціальна підготовка є важливою складовою спеціальної підготовки правоохоронців, та є однією з провідних дисциплін. В навчальному процесі важливо використовувати елементи високих технологій, заснованих на сучасних досягненнях (мультимедійний тир, смуга перешкод тощо). Виникає необхідність у новому підході щодо комплексного вивчення майбутніми правоохоронцями тактико-спеціальної підготовки, вогневої підготовки і тактичної медицини, яке сприятиме підвищенню рівня професійної підготовки.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Інструкція про організацію військової підготовки громадян України за програмою підготовки офіцерів запасу : Наказ Міністерства оборони України, Міністерства освіти і науки України від 14.12.2015 № 719/1289.

2. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII, ст. 59. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>.

3. Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України : Наказ МВС України від 26.01.2016 № 50, п. 6.

4. Ульянов О. І. Лекція до теми «Предмет, завдання та зміст тактико-спеціальної підготовки» для студентів денної форми навчання за спеціальністю 262 «Правоохоронна діяльність». URL: http://oduvsv.edu.ua/wp-content/uploads/2016/09/Tema_-Predmet_zavdannya_ta_zmist_taktiko-spetsial_noi_pidgotovki.pdf

5. Чмелюк В. В., Грищук В. Л., Бадьора С. М., Антоненко С. А. Основи тактичної підготовки працівників правоохоронних органів: навчальний посібник /. Ірпінь : Університет ДФС України, 2019. 218 с. (Серія «На допомогу студенту УДФСУ», т. 51).

6. Тактико-спеціальна підготовка: навч. посіб. / [О. Г. Комісаров, А. О. Собакарь, Е. Ю. Соболев, О. С. Юнін та ін.]; Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. Дніпро: ДДУВС, 2017. 277 с.

ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ПРАЦІВНИКІВ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ В ОКРЕМИХ ТАКТИЧНИХ СИТУАЦІЯХ

Федотова Анастасія Сергіївна,

здобувачка вищої освіти першого бакалаврського
рівня, навчальної групи ПМПФ-20-2,

Державний податковий університет

Науковий керівник: Буток Олена Володимирівна,

старша викладачка кафедри правоохоронної діяльності,
Державний податковий університет

У реаліях сьогодення діяльність правоохоронця не обмежується тільки забезпечення громадського порядку. Правоохоронні органи супроводжують нас все життя, забезпечуючи законність, правопорядок, а також захищають права і інтереси громадян, соціальних груп, усього суспільства в цілому. Отже правоохоронна система держави завжди потребує вдосконалення професійної підготовки особового складу [4].

Діяльність правоохоронця тісно пов'язана з постійними контактами з різними верствами населення. Такий контакт з порушниками громадського порядку може відбутися в будь якій обстановці (вулиця, приміщення, парк розваг). Не рідко зустрічаються агресивно налаштовані особи, реакцію яких дуже важко вгадати наперед [3]. Саме тоді працівник правоохоронного органу повинен показати всі свої навички тактичної підготовки, яку згідно Положенню МВС «Про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України» розглядають як комплекс заходів, спрямований на набуття і вдосконалення поліцейським навичок практичного застосування теоретичних знань щодо правильного оцінювання конкретних подій з подальшим прийняттям правомірних рішень та психологічної готовності до дій у ситуаціях різних ступенів ризику.

Аналізуючи різні випадки спілкування правоохоронців з людьми у неадекватному стані, ми можемо сказати, що некомпетентність співробітника у більшості ситуацій викликає агресивну реакцію по відношенню до нього, яку можна було б уникнути.

На нашу думку, основними гарантами успішного спілкування фахівця з людиною у неадекватному стані є простота і людяність. Правоохоронцю слід вибудовувати свою лінію поведінки так, щоб зменшити агресивність опонента. Обов'язково будьте уважними, слідкуйте за зміною в поведінці людини, пам'ятайте, що вона може бути непередбачуваною [2].

Також однією з тактичних ситуацій, з якою часто зустрічаються працівники правоохоронних органів є конфлікти між подружжям. У таких випадках важливо зайняти нейтральну позицію і не дозволяти втягнути себе в конфлікт. Один з учасників сварки може знаходитись у неадекватному стані, тож уникайте «офіційності» та починайте розмову спокійним тоном. Практика показує, що напади на правоохоронця найчастіше починається зі словесних випадів в його бік. Поведінка фахівця має більше значення, ніж ваші слова, тому намагайтеся тримати ситуацію під контролем, поки сторони звикають до вашої присутності [1].

В Україні існує позитивна тенденція до вдосконалення системи професійної підготовки особового складу, а саме Нова концепція діяльності Національної поліції України, якою передбачено підвищення рівня тактичної підготовленості правоохоронців за рахунок удосконалення методики навчання та організації освітнього процесу під час проходження слухачами курсів первинної професійної підготовки та занять у системі службової підготовки службовців.

Підсумовуючи усі вищесказане, можна зробити такий висновок, що тактична підготовка працівника правоохоронних органів відіграє важливу роль у забезпеченні безпечної діяльності правоохоронця. Тому кожен службовець повинен мати навичок і знань, щоб якісно забезпечити безпеку оточуючих і самого себе.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Александров Д. О. Юридична психологія. К.: КНТ, 2007. 360 с.

2. Юхновець Г. Ю. Забезпечення особистої безпеки працівників органів внутрішніх справ при виконанні службових обов'язів : науково-практичні рекомендації. К.: Національна академія внутрішніх справ України, 1999. 72 с.

3. Козяр М. М. Професійна підготовка до діяльності в екстремальних умовах. Навчальний посібник. Львів: ЛДУ БЖЖД, 2009. 220 с.

4. Психологія безпеки професійної діяльності в системі МВС України. Луганськ: РВВ ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2012. 200 с.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ

Якубівська Юлія В'ячеславівна,

здобувачка вищої освіти першого бакалаврського
рівня, навчальної групи ПМПФ-20-4,

Державний податковий університет

Науковий керівник: Буток Олена Володимирівна,

старша викладачка кафедри правоохоронної діяльності,
Державний податковий університет

Актуальність теми дослідження полягає у зосередженості суспільства на діяльності правоохоронних органів. Ми живемо у 21 столітті, коли технології вийшли на новий рівень. Щоденне виконання обов'язків поліцейського відповідно до законодавства сприймається як даність, в той час, коли будь-яке порушення службової дисципліни викликає суспільне невдоволення, а далі – публікації та масове розповсюдження у соціальних мережах, сайтах на кшталт, YouTube. Отже, ще більшою актуальністю теми дослідження є питання готовності правоохоронних органів до виконання покладених обов'язків, службової підготовки та витривалості.

Тактика професійної діяльності правоохоронних органів включає тактику несення служби нарядами (патрульної поліції, поліції охорони, конвойними підрозділами), основні завдання, порядок організації і несення служби поліцейськими з охорони публічного порядку, забезпечення публічної безпеки, боротьби з правопорушеннями на вулицях, площах, транспортних магістралях і в інших публічних місцях. Всі дії поліцейських обов'язково проводяться тільки на основі затверджених (рекомендованих) у відповідних нормативно-правових актах алгоритмів (стандартних операційних процедур), а тому принципи, способи і рекомендації несення патрульної служби повинні розроблятися з урахуванням правової теорії.

Взаємозв'язок тактики професійної діяльності із технічними науками виявляється при аналізі можливостей залучених сил, правильній оцінці наявного озброєння, спеціальних засобів, засобів зв'язку і керування та інших технічних засобів [1, с. 83–86].

Тактичній підготовці належить одне з найбільш основних місць у системі підготовки правоохоронних органів всього світу. За результатом ознайомлення з певними професійними літературними джерелами, можна стверджувати, що у Європі накопичено значний досвід підготовки працівників правоохоронних органів. Аналіз практики правоохоронної діяльності засвідчує, що функціональні обов'язки поліцейського здатна виконувати людина з високим рівнем відповідальності за результати своєї службової діяльності, яка володіє комплексом знань, практичних навичок і сформованих професійно важливих рис, набутих під час спеціальної підготовки [2, с. 524].

Особливу увагу потрібно приділити проблемі високого рівня летальності й травматизму в результаті збройної протидії або нападу злочинців. Статистика свідчить про те, що злочинність є одним із факторів, що безпосередньо впливає на загибель поліцейських та правопорушників. Застосування вогнепальної зброї частіше за все відбувається в екстремальних умовах, після фізичного навантаження, тому потрібно відпрацьовувати тактичні навички зі зброєю на тлі втоми разом з фізичним навантаженням.

Як зазначає С. Є. Бутов, фізична підготовка особового складу правоохоронних органів України – це навчально спрямований процес забезпечення спеціалізованої фізичної підготовленості до професійної діяльності зі специфічними професійними характеристиками. Фізична підготовка в правоохоронних органах має забезпечувати збереження здоров'я, творчої і трудової активності, усебічний розвиток фізичних якостей, професійно важливих умінь і навичок працівників, необхідних для виконання службово-оперативних завдань [3, с. 336].

Доцільним також є застосування методики проведення занять, котрі застосовуються в більшості закладів освіти розвинених країн. Наприклад, мозковий штурм, рольові ігри, робота в групах тощо. Наостанок, відмітимо необхідність залучення до проведення занять спеціалістів, зокрема,

практикуючих лікарів, осіб, що мають досвід використання вогнепальної зброї, прокурорів та ін. [4, с. 449].

Отже, високий рівень фізичної підготовки, досконале володіння технікою і тактикою застосування заходів фізичного впливу, навичками самозахисту та прийомами рукопашного бою в екстремальних ситуаціях службової діяльності – професійний обов'язок кожного працівника правоохоронного органу. Також доцільно вивчати та засвоювати зарубіжний досвід алгоритму дій поліції в екстремальних умовах, моделювання та розробку конкретних алгоритмів дій в екстремальних ситуаціях та ін.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Гресь Н. М. Проблемні питання відповідальності за несплату та прострочення сплати батьками аліментів на утримання неповнолітніх дітей. *Порівняльно-аналітичне право*. 2015. № 6. С. 83–86.

2. Бондаренко В. В. Професійна підготовка працівників патрульної поліції: зміст і перспективні напрями : монографія. Київ : Кандиба Т. П., 2018. 524 с.

3. Бутов С. Є. Основи спеціальної фізичної підготовки працівників органів внутрішніх справ : навч. посіб. / за заг. ред. Я. Ю. Кондратьєва та Є. М. Моїсєєва. Київ : Нац. акад. внутр. справ України, 2003. 336 с.

4. Білоус В. Т. Координація боротьби з економічною злочинністю. К.: Академія держ. податк. служби України. 2017. 449 с.

ТАКТИЧНІ ЗАСАДИ ЗАСТОСУВАННЯ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ У ПРАВООХОРОННІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Ревера Анастасія Олександрівна,

здобувачка вищої освіти першого бакалаврського рівня, навчальної групи ПМПФ-20-2,

Державний податковий університет

Науковий керівник: Буток Олена Володимирівна,

старша викладачка кафедри правоохоронної діяльності,

Державний податковий університет

Національне законодавство України визначає тактичну підготовку як комплекс заходів, спрямованих на набуття та розвиток навичок поліцейськими, щодо практичного застосування теоретичних знань, правильної оцінки окремих інцидентів з наступним право вживанням та психологічною підготовленістю у ситуаціях різного рівня ризику [1].

Національна поліція України є одним із центральних органів виконавчої влади, що обслуговує суспільство шляхом забезпечення захисту прав і свобод людини, боротьби зі злочинністю, охорони безпеки та громадського порядку.

Проблема реагування громадськості на застосування вогнепальної зброї поліцейськими під час попередження або припинення протиправних дій є надзвичайно актуальною і потребує розгляду і знаходження шляхів вирішення. Дослідженням цієї проблеми займалися науковці-правники та фахівці з різних галузей права: В. О. Заросило, А. В. Губанов, О. С. Федченко, В. Д. Шиян тощо.

З радянських часів збереглася фізична сила, наприклад критичне ставлення до застосування вогнепальної зброї та спецтехніки, передбачені законодавством заходи примусу. У громадян все ще зберігається хибна, думка про те, що робота поліції є явним порушенням повноважень, а будь-яке застосування міліцією примусових засобів є незаконним і порушує конституційні права і свободи, а також законні інтереси людей і громадян [2].

Не слід випускати з уваги той факт, що Україна репрезентує себе як суверенна і незалежна, демократична, соціальна, правова держава [3]. Саме

тому у такій державі має бути модернізований, оновлений до сучасних правових вимог і суспільних тенденцій правоохоронний орган – Національна поліція України. З прийняттям Закону України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 року розпочалося реформування центрального органу виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки та порядку [4].

Випадки застосування поліцейськими вогнепальної зброї стали жорстко контрольованими та, як наслідок, небажаними для самих працівників, навіть якщо вони застосували найбільш суворий захід примусу відповідно до всіх законодавчих вимог.

Вогнепальна зброя застосовується у виняткових випадках, які наведено у статті 46 Закону України «Про Національну поліцію», а саме:

- 1) для відбиття нападу на поліцейського або членів його сім'ї у разі загрози їх життю чи здоров'ю;
- 2) для захисту осіб від нападу, що загрожує їхньому життю чи здоров'ю;
- 3) стримування нападів на охоронювані будівлі, конвої, будинки та приміщення, що не використовуються для житла, та звільнення цих об'єктів у разі їх захоплення;
- 4) затримати особу, яку застали під час учинення тяжкого або особливо тяжкого злочину і яка намагається втекти;
- 5) для затримання особи, яка чинить збройний опір, намагається втекти з-під варти, а також озброєну особу, яка погрожує застосувати зброю та інші предмети, що загрожують життю та здоров'ю людей та/або працівників міліції;
- 6) для зупинки транспортного засобу шляхом його пошкодження, якщо водій своїми діями створює загрозу життю чи здоров'ю людей та/або поліцейського.

Не менш актуальним, поряд із проблемою публічної інтерпретації застосування поліцією вогнепальної зброї є роз'яснення самою поліцією у випадках застосування вогнепальної зброї. Таке пояснення має бути конкретним і зрозумілим, єдиним для всіх як записка поліцейському. Таким чином, співробітник поліції діятиме відповідно до норм чинного законодавства. Юридичне розуміння справ про застосування поліцією вогнепальної зброї не може бути у всіх різним, воно єдине для всіх – від штатного співробітника поліції до начальника центрального органу управління поліції та відповідного прокурора.

Таким чином, виходячи з вищевикладеного, слід наголосити на забезпеченні правової обізнаності працівників поліції в аспекті застосування вогнепальної зброї, а також поставити їм у пріоритет бездоганне знання нормативно-правових актів, якими регламентується їхня професійна діяльність у сфері зберігання і носіння, застосування та використання вогнепальної зброї. Сприйняття застосування вогнепальної зброї працівником Національної поліції України, як обов'язково неправомірного є стереотипом, застарілою установкою правосвідомості, яка призводить до хвиль непорозумінь і пустих балачок. Сучасна правоохоронна система і українське суспільство мають жити за світовими стандартами.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України: наказ МВС України від 26.01.2016 № 50. База даних «Законодавство України»: Верховна Рада України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0260-16>.
2. Романов О. А. Зброя: Законодавчий аспект. *Юридичний журнал*. 2005. С. 32–38.
3. Конституція України: URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show>
4. Про Національну поліцію України: Закон України від 2 липня 2015 р. № 580. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>

РОЛЬ ТА МІСЦЕ ТАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ПРАВООХОРОНЦЯ

Микитенко Вікторія Станіславівна,

Здобувачка вищої освіти першого бакалаврського рівня, навчальної групи ПМПФ-20-2,

Державний податковий університет

Науковий керівник: Буток Олена Володимирівна,

старша викладачка кафедри правоохоронної діяльності,

Державний податковий університет

Сьогодні, в умовах надзвичайних терористичних загроз та реалізації заходів із забезпечення громадського порядку та безпеки, вирішуються питання вдосконалення тактичної підготовки майбутніх фахівців у сфері правоохоронних органів з метою вдосконалення правоохоронних органів та успішного виконання їх обов'язки.

Слід зазначити, що вітчизняне законодавство України визначає тактичну підготовку як комплекс заходів, спрямований на набуття і вдосконалення правоохоронцем навичок практичного застосування теоретичних знань щодо правильного оцінювання конкретних подій з подальшим прийняттям правомірних рішень та психологічної готовності до дій у ситуаціях різних ступенів ризику [1].

Тактична підготовка є невід'ємною частиною підготовки правоохоронних органів, спрямованої на закріплення та оновлення необхідних знань, умінь і навичок працівників правоохоронних органів з урахуванням специфіки та профілю їх посадових обов'язків.

У той же час, під тактичною підготовкою розуміють складову частину загальної професійної підготовки співробітника, що включає в себе комплекс навчальних дисциплін, мета яких – навчання особового складу вмілим діям в екстремальних ситуаціях, підготовка керівного складу до виконання службово-бойових завдань в умовах надзвичайних обставин у мирний і військовий час, а також тактика несення правоохоронної служби [2, с. 9].

Основними завданнями технічної підготовки є:

- виховання у співробітників високих морально-вольових якостей, необхідних їм під час виконання службово-бойових завдань;
- формування навичок системного ухвалення рішень на виконання поставлених завдань за будь-яких умов;
- розвиток у співробітників теоретичних знань і практичних навичок в організації та управлінні діями елементів у спеціальній операції;
- навчання тактичним діям патрульних поліцейських та інших працівників правоохоронної системи [3, с. 10].

Основу тактичної підготовки становить спеціальна тактика, основна мета та зміст якої – це відпрацювання і втілення в практику типових засобів, методів і прийомів бойових дій особового складу і підрозділів в екстремальних ситуаціях. До неї належать:

- вибір найбільш раціонального варіанта дислокації сил для кожної конкретної ситуації;
- планування дії;
- безпосереднє управління [3, с. 11].

Високий рівень тактичної підготовки правоохоронців досягається шляхом систематичного та інтенсивного навчання. Зростання вимог до тактичної підготовки змушує постійно вдосконалювати існуючі форми, методи та засоби навчання та шукати нові. Безсумнівно, тактичну підготовку потрібно вдосконалити не лише шляхом теоретичних занять, але і тривалої практики. Слід розглянути основні шляхи підвищення рівня тактичної підготовки працівників правоохоронних органів з метою підвищення професійно-методичної майстерності керівників, удосконалення змісту, організації та методів навчання та виховання, а також поширення передового досвіду.

У процесі тактичної підготовки правоохоронців формується професійна впевненість у собі, почуття відповідальності за свої дії, бажання постійно підвищувати свою професійну майстерність з урахуванням специфіки діяльності в конкретних підрозділах. У тактичному навчанні слід

більше моделювати різні ситуації професійної діяльності правоохоронних органів; відпрацювати питання службово-бойового застосування в різних умовах оперативної обстановки; систематизувати та узагальнювати різномірну інформацію, необхідну для прийняття рішень.

Отже, тактична підготовка займає вагоме місце в структурі професійної діяльності фахівця спеціальності «Правоохоронна діяльність», адже сучасна система правоохоронних органів вимагає гармонійного поєднання можливостей вирішення завдань професійної підготовки в процесі тактичної підготовки та особистісного розвитку професіонала, здатного реалізувати себе на практиці.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України : Наказ МВС України від 26.01.2016 № 50. База даних «Законодавство України»: Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0260-16>

2. Банах С. М., Булачек В. Р., Винярчук І. С., Йосипів Ю. Р. Тактико-спеціальна підготовка працівників ОВС України : навч. посіб. Львів : ЛьвДУВС, 2011. 300 с.

3. Чмелюк В. В., Грищук В. Л., Бадьора С. М., Антоненко С. А. Основи тактичної підготовки працівників правоохоронних органів: навчальний посібник. Ірпінь : Університет ДФС України, 2019. 218 с.

ПРОБЛЕМАТИКА В РУСЛІ ТАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ПРАВООХОРОНЦІВ СТАНОМ НА 2022 РІК

Махота Максим Вікторович,

здобувач вищої освіти першого бакалаврського
рівня, навчальної групи ПМПФ-20-3,

Державний податковий університет

Науковий керівник: Буток Олена Володимирівна,

старша викладачка кафедри правоохоронної діяльності,
Державний податковий університет

Проблема реформування правоохоронної системи в Україні є чи найважливішою та актуальнішою проблемою сьогодення. Саме в цій сфері суспільного життя громадяни очікують швидких та реальних результатів. В порівнянні з іншими галузями, на результати та наслідки реформи в правоохоронній сфері суспільство звертає постійну увагу, досить жваво та інтенсивно реагує на будь-які кардинальні зміни. Саме такими кардинальними змінами й відзначилась реформа правоохоронних органів [1].

Основним меседжем реформування правоохоронної структури, і зокрема, поліції, є і було забезпечення належного рівня довіри та взаємодії працівників поліції з суспільством та підвищення якості забезпечення суспільного порядку. На цьому шляху виникла низка перепон. Адже зрозуміло, що реформа має полягати в глибокому розумінні суті та змісту реформ усіма – поліцейськими, громадянами, владою тощо. Основним підґрунтям всіх реформ мають бути законодавчі, правові зміни. Як наслідок має відбуватися реорганізація відомчої структури, а саме: утворення або заміна підрозділів, комплектація новостворених підрозділів відповідними фахівцями, підбір кандидатів на службу відповідно до сучасних вимог. Але насамперед суспільство очікувало від реформ змін у ставленні працівників правоохоронних органів до пересічного громадянина, до прав та свобод громадян та культури спілкуванні. Отже видимі ознаки чинної реформи патрульної поліції – це впевнений крок у процесі реформування системи Національних правоохоронних органів та переорієнтація їх серед іншого, на зміну негативних стереотипів, що домінували у дореформаторський період та

зводились до уявлення про представника правоохоронного органу міліціонера, як представника силового, часто репресивного органу, у арсеналі якого значну роль відіграє саме агресивний та силовий варіант вирішення службових ситуацій.

Девізом новоствореної Національної поліції України стали слова «Служити та захищати». Але тут з'явилися проблеми а саме підготовка підвищення кваліфікації правоохоронців прикладом реформ у правоохоронній сфері став проект «Нова патрульна поліція». Служба була оновлена майже повністю. В той же час, підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України стала на перший план, бо на службу в Патрульну поліцію в більшості прийшли недосвідчені люди, які не мали ні спеціальної освіти, ні практики роботи в правоохоронних органах. Гостро постала проблема якісної підготовки таких осіб до виконання службових обов'язків, причому у занадто стислі терміни. І якщо на початках до такої діяльності радо долучалися адвокати, громадські активісти тощо, то з часом такий ентузіазм згас. Натомість вагому роль у підготовці патрульних відіграли працівники навчальних закладів системи МВС України, які в якості інструкторів залучались до підготовки патрульних, і насамперед з блоку професійно-орієнтованих дисциплін: вогневої підготовки тактичної тощо. Більше того, процес підготовки патрульних у тих регіонах де функціонують навчальні заклади МВС України був організований набагато ефективніше ніж там де їх немає [4].

Одним із морально-етичних обов'язків працівників поліції є дотримання коректності й гідної поведінки, притаманної представникові органу виконавчої влади. Саме служіння поліції народу є одним із найважливіших чинників виховання в громадян шанобливого ставлення до закону та правоохоронної системи загалом [2]. Тому, з огляду на актуальність питань пов'язаних з особливостями професійного спілкування патрульних поліцейських із представниками різних прошарків суспільства які становлять службовий інтерес, завдяки налагодженій та апробованій

системі тренінгів із мистецтва соціально-психологічної комунікації, проблему підвищення рівня довіри населення до представників Національної поліції можна якщо не вирішити-то суттєво покращити. Незважаючи на наявність численних наукових досліджень, що стосуються культури спілкування працівників правоохоронних органів із різними прошарками суспільства та категоріями людей, залишаються чимало питань, які потребують прискіпливого та детального вивчення, а особливо, враховуючи динаміку соціальних відносин та ролі у суспільстві соціальних мереж. Важливим критерієм ефективності популярної у країнах розвиненої демократії моделі залучення громадськості до співпраці з поліцією (community policing) є оперативне ухвалення рішення чи вибору вдалого алгоритму поведінки у конкретній ситуації, що потребує втручання поліції, опираючись на схвальну думку громадськості. Поліцейський повинен максимально швидко оцінити настрої різних категорій громадян та передбачити наслідки своїх правомірних, але часом непопулярних дій. Залучення громади до взаємодії з поліцією базується на побудові довіри з місцевою громадою, а для цього потрібна прозорість і відкритість діяльності поліції. Важливим елементом такої довіри є наявність оперативної реакції центрів зв'язків з громадськістю на суспільні інформаційні запити на адресу посадових осіб Національної поліції чи обставин, що стосуються резонансних подій у сфері компетенції поліції [3].

Люди очікують та мають бути проінформовані про методи роботи поліції, про діяльність та інциденти, а також про повагу і захист прав людини. Довіра означає ставлення до громадян як до клієнтів, які очікують від поліції, що їхні потреби будуть враховані, а дії поліції – підзвітними. Це підкріплюється бажанням добре служити, інформувати про поліпшення, з готовністю слухати та діяти, враховуючи думку громади і пріоритети поліцейської служби.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Інтернет ресурс. URL: <http://wz.lviv.ua/ukraine/122710>

2. Інтернет ресурс. URL: http://econf.at.ua/publ/konferencija_2016_05_19_20/sekcija_6_socialno_gumanitarni_nauki/vikoristannja_socialno_psikhologichnogo_treningu_u_pidgotovci_pracivnikov_policii_do_efektivnoji_komunikaciji_z_naselennjam/48-1-0-991
3. URL: <http://tema.in.ua/article/8387.html>
4. URL: http://court.gov.ua/sudova_statystyka/

ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА ЯК ФАКТОР ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ ОСОБИСТОСТІ

Желтухіна Анастасія Олександрівна,

здобувачка вищої освіти першого бакалаврського рівня, навчальної групи ПДБО-19-1,

Державний податковий університет

Науковий керівник: Колос Микола Анатолійович,

доцент, кандидат наук з фізичного виховання,

доцент кафедри правоохоронної діяльності,

Державний податковий університет

Поняття «способу життя» досить багатопланове, охоплює різні сфери життєдіяльності людей і тому застосовується в багатьох наукових дисциплінах і дослідженнях: в філософії, політології, культурології, соціології, педагогіці, психології та інших галузях пізнання. Аналіз цього поняття багатьма вченими виявляє зв'язок об'єктивних процесів в житті суспільства [6, 7, 8].

Спосіб життя не визначається лише характером поведінки людини, яка позитивно чи негативно впливає на її здоров'я. Сам характер поведінки зумовлений фізичним оточенням, культурним середовищем, вихованням, матеріальними можливостями. На формування способу життя впливають стереотипи стосунків між людьми, їх життєвий досвід і соціальні умови, які визначаються середовищем і залежать від нього [3].

Здоровий спосіб життя – культурний спосіб життя, цивілізований, гуманістичний, турбота про здоров'я, як висока цінність [4].

Одні різновидності способу життя зміцнюють здоров'я, розвивають людину фізично і розумово, захищають від негативних стресових впливів, інші негативно впливають на її здоров'я. Наприклад, куріння чи вживання алкоголю, шкідливі звички є іноді наслідком певної стресової ситуації і перетворюються у деяких людей в систему. З її допомогою вони намагаються нібито полегшити своє життя чи розширити можливості для соціальних контактів [1].

Заняття фізичною культурою та спортом мають велике значення у формуванні здорового способу життя, духовного та фізичного розвитку студентської молоді. Заняття фізичними вправами зміцнюють здоров'я, підвищують нервово-психічну активність до емоційних стресів, підтримують фізичну і розумову працездатність.

В останні роки з'явилися певні праці, пов'язані з вивченням проблем здоров'я й здоровий спосіб життя в рамках утворювального процесу професійної школи: обговорюються загальні питання здоров'я студентської молоді; ведеться аналіз поширення алкоголізму й наркоманії в молодіжному середовищі; досліджується вплив різних факторів на формування здорового способу життя студентів; вивчається характер і рівень валеологічних знань студентів; ведеться пошук умов і засобів формування здорового способу життя молоді.

Студент, як людина певного віку і як особистість, може бути охарактеризований з трьох позицій:

- 1) соціального боку, де відображені громадські прояви, відносини.
- 2) психологічного боку, це психологія особистості.
- 3) біологічного (фізичний стан студента).

Студентський вік характеризується інтенсивною роботою над формуванням своєї особистості, вивченням стилю поведінки.

У студентському віці завершується фізичне дозрівання організму. Цей період характеризується розвитком фізіологічних потенціалів (максимальна реактивність організму, оптимальні рівні артеріального тиску та ін.). До 17-18 років процес всебічного вдосконалення рухової функції близький до завершення. Одночасно спостерігається збільшення максимальних показників сили, швидкості рухів та інших показників, що свідчить про розвиток рухового апарату [2, 5].

Молоді люди в цей період володіють величезними можливостями для навчання, громадської діяльності. Тому фізична культура і спорт стає дійсно найважливішим засобом зміцнення здоров'я, природною біологічною

основою для формування особистості, ефективного навчання, успішної суспільної діяльності [9]. Формування здоров'я успішно може проходити в умовах організації здорового способу життя.

Здоровий спосіб життя – це комплекс оздоровчих заходів, що забезпечують гармонійний розвиток, зміцнення здоров'я, підвищують продуктивність праці. Це такі форми і способи щодення, відмови від шкідливих звичок, загартування, оптимальний руховий режим. За таких умов стан здоров'я студентів змінюється і однозначно покращується. Стан здоров'я визначають впливом багатьох факторів. Але до умов, що дозволяють зберегти здоров'я, без сумніву, необхідно віднести і фізичну культуру. Не слід вважати, що заняття фізичною культурою і спортом автономно гарантують відмінне здоров'я. Обов'язковою умовою здорового способу життя студента є відмова від вживання алкоголю, паління, наркотиків.

Молоді люди не завжди володіють необхідними знаннями та переконаннями, щоб свідомо вибирати здоровий спосіб життя. Іноді їм заважають шкідливі для здорового способу життя традиції і вкорінені в побуті тієї чи іншої сім'ї звички.

Корисні звички допомагають у формуванні гармонійного розвитку особистості, шкідливі – навпаки, гальмують її становлення. Звички дуже стійкі.

Здоровий спосіб життя не можна придбати раз і назавжди на якомусь етапі виховання і розвитку особистості, як це відбувається із засвоєнням таблиці множення. Спосіб життя може бути здоровим лише тоді, коли він розвивається, доповнюється різними новими корисними для здоров'я елементами, звичками і тим самим вдосконалюється. Тому здоровому способу життя треба постійно вчитися, а значить йому треба постійно вчити, виховувати потребу в здоровому способі життя. В це поняття складовою частиною входить і фізична культура. Вдосконалюючи її викладання, ми

вдосконалюємо і розвиваємо потреби особистості в здоровому способі життя [4].

Отже, заняття фізичними вправами, активний руховий режим мають велике значення у формуванні здорового способу життя, духовного та фізичного розвитку студентської молоді. Заняття фізичними вправами зміцнюють здоров'я, підвищують нервово-психічну стійкість до емоційних стресів, підтримують фізичну і розумову працездатність.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Апанасенко Г. Л. Эволюция биоэнергетики и здоровья человека. Санкт-Петербург.: Петроп, 1992. 123 с.
2. Белавенцева Г. Н. Человек должен быть здоровым. М.: Книга, 1996. С. 9.
3. Выдрин В. М. Методологические проблемы теории физической культуры. *Теория и практика физической культуры*. 1984. №6. С. 5-6.
4. Гавенко В. Л. Проявление нарушения психического здоровья студентов: концептуально – психологический подход/ Здоровый образ жизни и физическая культура студентов: Социологические аспекты. Вып. 1. Москва, Харьков. 1990. С. 74-77.
5. Добровольский В.К. Физическая культура и здоровье. М.: Медицина, 1972. С. 17-21.
6. Леонтьев А. Н. Деятельность, сознание, личность. М.: Политиздат, 1975. 304 с.
7. Лубышева Л. И. Концепция физкультурного воспитания: методология развития и технология реализации. *Физическая культура : воспитание, образование, тренировка*. 1996. №1. С. 5-11.
8. Реалізація здорового способу життя – сучасні підходи / За заг. ред. М. Лук'янченка, Ю. Шкретія, Е. Боляха, А. Матвєєва. Дрогобич : КОЛО, 2005. 124 с.

ВПЛИВ ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ НА МОВНУ СВІДОМІСТЬ ПРАВООХОРОНЦІВ

Калюжна Анна Олегівна,

здобувачка вищої освіти першого бакалаврського
рівня, навчальної групи ПМПФ-20-1,

Матвієнко Олександра Андріївна,

здобувачка вищої освіти першого бакалаврського
рівня, навчальної групи ПМПФ-20-1,

Державний податковий університет

Науковий керівник : Параниця Сергій Павлович,

доцент, кандидат юридичних наук,

професор кафедри правоохоронної діяльності,

Державний податковий університет

Спеціальністю юридичної освіти є потреба в розвитку професійних якостей, до яких належить правоохоронець. Професійна діяльність працівника правоохоронного органу має свої особливості та певні аспекти.

Кваліфікований юрист має володіти широким спектром знань та навичок, за допомогою яких він зможе не тільки розуміти всі тонкощі юридичної діяльності, а й ефективно спілкуватися з людьми, приймати відповідальні рішення, враховуючи найдрібніші деталі при розслідуванні злочинів чи правопорушень.

Особливим пунктом правоохоронної діяльності є етика сукупності моральних правил, яка відображає наявність етичних якостей, певних принципів, уявлень, умов життя. Загальновідомий факт, що на мовну свідомість людини певною мірою впливає професійна сфера.

Мовна свідомість правця відбувається під впливом конкретного місця чи оточення – правова сфера. Центральною складовою свідомості представників цієї групи професіоналів має бути правосвідомість, яка тісно пов'язана з морально-політичними, релігійними характером суспільної свідомості. Одним із рівнів правосвідомості є професійна правосвідомість, яка розвивається під час спеціального навчання з юридичної практики (наприклад, під час навчання на юридичному факультеті). С. С. Алексєєв сказав, що суб'єкти цього рівня мають чіткі та конкретні знання про чинне законодавство, навички та відповідні повноваження. Громадські настрої

відображаються в правосвідомості. Правовий та ідеологічний сектори названі специфічно, що представляють В. В. Кожевникова: права та обов'язки, правопорядок, суд і правосуддя тощо.

Вже на 3 курсі студенти починають пред'являти підвищені вимоги до себе та своєї роботи, цінити свою участь у юридичній практиці. Формується практика професійного знання мови. Захопленість представника цієї групи зміщується з людського боку на предметну сферу: замість особи правник починає бачити якісь нематеріальні правовідносини, які не мають суб'єкта. Розбір нових освітніх технологій для розвитку та вдосконалення мовних навичок майбутніх правоохоронців дає підстави зробити висновок, що вони дають змогу здійснювати різні види мовної комунікації та спілкування між суб'єктами, а також освіту та орієнтацію на створення ефективного середовища розвитку. На нашу думку, така технологія має бути розроблена відповідно до принципу підготовки до мотивації застосування професійної мовної обізнаності у професійній практиці. Зміст мови та створення тексту обирає сам автор. Саме під час підготовки таких документів у юристів часто виникають розбіжності та помилки. Тут очевидна мова, естетика, культура та загальна практика (або їх відсутність) адвоката.

З огляду на це, в межах наших технологій, а саме вивчення мови, твори поведінки правоохоронних органів і поведінкові форми, створюються в аудиторних кімнатах: використання практичних об'єктів для створення проблемних ситуацій, реальних тем, акторська майстерність, виконується, акторська діяльність, комерційні ігри тощо.

Таким чином, отримані знання реалізуються в професійній діяльності. Подібний взаємозв'язок є важливою складовою професійної мовної свідомості.

Стаття 2. Завдання державної мовної політики

Державна мовна політика в Україні має своїм завданням регулювання суспільних відносин у сфері всебічного розвитку і вживання української як державної, регіональних мов або мов меншин та інших мов, якими

користується населення країни в державному, економічному, політичному і громадському житті, міжособовому та міжнародному спілкуванні, охорону конституційних прав громадян у цій сфері, виховання шанобливого ставлення до національної гідності людини, її мови і культури, зміцнення єдності українського суспільства.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Про засади державної мовної політики: Закон України від 03.07.2012 р. № 5029-VI. *Офіц. вісн. України*. 2012. № 61. Ст. 2471.
2. Ткаченко Є. В. Конституційно-правове регулювання мовних відносин: моногр.. Х.: ФІНН, 2010. С. 73, 77–78.
3. Ткаченко Є. В. Мова як об'єкт правового регулювання / За заг. ред. М. І. Панова. Х. : Нац. юрид. акад. України, 2006. С. 54–57.

ВПЛИВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ НА ПРОФЕСІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ

Довженко Андрій Геннадійович,
здобувач вищої освіти першого бакалаврського
рівня, навчальної групи ПДБО-19-1,
Державний податковий університет

Науковий керівник: Колос Микола Анатолійович,
доцент, кандидат наук з фізичного виховання та спорту,
доцент кафедри правоохоронної діяльності,
Державний податковий університет

Відповідно до статті І Закону України «Про фізичну культуру і спорт» фізична культура – це «складова частина загальної культури суспільства, що спрямована на зміцнення здоров'я, розвиток фізичних, морально-вольових та інтелектуальних здібностей людини з метою гармонійного формування її особистості».

Фізична культура є важливим засобом підвищення соціальної і трудової активності людей, задоволення їх моральних, естетичних та творчих запитів, життєво важливої потреби взаємного спілкування, розвитку дружніх стосунків між народами і зміцнення миру".

Сама мета гармонійного (всебічного) розвитку особистості є продуктом історії розвитку людства. Але умови для її реалізації особистість одержує лише на певному етапі історичного розвитку. Всебічний розвиток людині необхідний для того, щоб мати можливість брати участь у всіх напрямках діяльності (професійній, громадській, спортивній, художній та ін.). Але для цього потрібно розвинути структуру особистості, зробити її комунікативною, здатною до перетворюючої художньої діяльності, сформувані ціннісні орієнтації. Це можливо за умови різноманітності змісту, форм і способів діяльності людини та їх оптимального поєднання у процесі її культурного розвитку.

Специфічною основою змісту фізичної культури як особливої і самостійної галузі культури є раціональна рухова активність людини як фактор її підготовки до життєдіяльності через оптимізацію фізичного стану. Вона виникла і розвивалась одночасно з загальною культурою людства.

Майже одночасно (ще в первісному суспільстві) виник і один з її основних компонентів – фізичне виховання; пізніше виникають спорт і фізична рекреація.

Фізична культура є тією частиною загальної культури людини, яка виражається ступенем розвитку її фізичних сил і рухових навичок та здоров'я. Вона дозволяє з допомогою своїх специфічних засобів і методів розкривати потенційні фізичні можливості людини.

Діяльність у галузі фізичної культури має і матеріальні, і духовні форми вираження. Впливаючи на біологічну сферу людини комплексом засобів і методів, фізична культура неминуче впливає на інтелектуальну, емоційну, духовну сфери особистості в силу єдності та взаємообумовленості функціонування матеріального і духовного в людині.

З матеріальною культурою фізична культура пов'язана процесом рухової діяльності, яка є її головним змістом, що матеріалізується у фізичних якостях людини. Крім того, вона спирається на матеріальну базу (спортивні снаряди, інвентар, майданчики, зали, палаци та ін.).

Фізична культура є одним із самих цінних надбань людства. Завдяки фізкультурі людина може розвивати свої як фізичні, так і духовні якості. Займаючись фізичною культурою у школі, коледжі, ВУЗі, учень може гармонійно розвиватись, що в свою чергу призводить до кращих показників як у навчанні, так і в майбутній трудовій діяльності. А без спеціальної фізичної підготовки не зможуть обійтись представники таких професій як космонавт, льотчик, військові. Не лише буде згадати, що ті хто займається спортом, менше хворіють і зберігають працездатність до глибокої старості.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Фурманов О. Г. Оздоровительная фізична культура. Мн.: Тесей, 2003.
2. Про фізичну культуру і спорт : Закон України від 24 грудня 1993 року № 3808-ХІІ. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12#Text> (дата звернення 20.01.2022).
3. Должиков И. И. Учитель работает по своей системе. *Физическая*

культура в школі. М. 1993. № 5. С. 10.

4. Козлова К. П., Скібенко Н. В., Лезнік Н. В. Формування професійних умінь у майбутніх вчителів фізичної культури. *Конференція: підготовка спеціалістів фізичної культури та спорту в Україні* // Упорядники: В. І. Завацький та ін. Луцьк, 1994. С. 99-100.

5. Матвеев Л. П. Теория и методика физической культуры. М.: ФиС, 1991.

СУЧАСНІ ПИТАННЯ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ТА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ ЗІ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ

Корнієць Руслан Володимирович,
здобувач вищої освіти першого бакалаврського
рівня, навчальної групи ПДБО-19-1,
Державний податковий університет

Науковий керівник: Колос Микола Анатолійович,
доцент, кандидат наук з фізичного виховання та спорту,
доцент кафедри правоохоронної діяльності,
Державний податковий університет

Повсякденна службова діяльність правоохоронця пов'язана із постійною необхідністю бути готовим реагувати на нестандартні ситуації; саме належна фізична підготовка забезпечує здатність правильно та доцільно діяти у подібних обставинах та є запорукою не лише ефективного виконання покладених на нього завдань, але й забезпечення його особистої безпеки.

Нестабільна політична та економічна ситуація в Україні негативно впливає на суспільство. Суспільні негаразди в державі провокують громадян до протиправних дій, що у свою чергу змушує правоохоронців Міністерства внутрішніх справ України (далі – МВС України) застосовувати до правопорушників (злочинців) комплекс превентивних заходів, які знаходяться в правовому полі та передбачені функціональними обов'язками, відпрацьованими у відповідності до законів України [2, с. 98].

У свою чергу, питанням вирішення проблем реалізації комплексу заходів, спрямованих на створення умов ефективної протидії злочинності в Україні, продовжують залишатися гострими та актуальними. Про це свідчать численні випадки нападів на працівників МВС України, військовослужбовців Національної гвардії України (далі – НГУ), які нерідко здійснюються із застосуванням холодної та вогнепальної зброї (вибухових пристроїв), що у свою чергу призводить до важких травм, поранень та навіть загибелі вище перелічених представників закону [2, с. 99]. Крім цього, під час виконання завдань, покладених на правоохоронців, нерідко доводиться застосовувати заходи фізичного впливу, які в першу чергу захищають громадян від

агресивно налаштованих осіб, а також дозволяють забезпечити у небезпечній ситуації власний захист.

На даний момент підготовка правоохоронців до ведення рукопашної сутички з правопорушником (злочинцем) має актуальне значення для підвищення бойової готовності [2, с. 100]. Слід зазначити, що увага до службово-прикладного рукопашного бою викликана тим, що керівництво правоохоронними підрозділами розглядає навчання техніці та тактиці застосування прийомів не лише як ефективний засіб спеціальної фізичної підготовки, але і як незамінний засіб психологічного загартування правоохоронців, виховання у них впевненості в собі, вмотивованої агресивності, сміливості і стійкості до дій у бойовій ситуації.

Вищевикладене вимагає від навчальних закладів освіти приділення особливої уваги напряду вдосконалення професійної підготовленості правоохоронців, складовою якої являється фізична підготовленість, яка у свою чергу є базою для розвитку та вдосконалення техніки (тактики) службово-прикладного рукопашного бою [1, с. 71].

Так, слід констатувати, що протягом останніх років рівень фізичної підготовки абітурієнтів знижується, що обумовлюється зниженням кількості годин, відведених на фізичне виховання у загальноосвітніх навчальних закладах, та відносно низьким рівнем відповідного матеріально-технічного забезпечення. У зв'язку з цим, суттєвого значення набуває адаптація першокурсників до фізичних навантажень, які очікуються як в межах проходження ними служби в лавах Національної поліції, так і в процесі навчання.

Суттєвою вимогою фізичної підготовки студента спеціальності «Правоохоронна діяльність» у навчальних закладах із специфічними умовами навчання є її максимальний зв'язок з практикою. Завдання курсу фізичної підготовки полягають передусім у формуванні рухових умінь та навичок майбутнього правоохоронця, розвитку його фізичних якостей і здібностей з урахуванням особливостей професійної діяльності

правоохоронця [3, с. 6]. У зв'язку з цим, за умов інтенсифікації курсу спеціальної фізичної підготовки, важливим є опрацювання ситуацій, що відтворюють умови, наближені до тих, що можуть виникнути під час виконання службових обов'язків, передусім – пов'язаних із дією стресоутворюючих факторів (несприятливі умови оточуючого середовища, обмежений час на виконання поставлених завдань тощо). У зв'язку із цим, важливим напрямом фізичної підготовки у навчальних закладах із специфічними умовами навчання є запровадження імітаційних засобів навчання, які дозволяють відтворити реальні сценарії розвитку подій, з якими можуть стикнутися правоохоронці при виконанні обов'язків, з метою вироблення належних навичок реагування на нестандартні ситуації. Це, у свою чергу, зумовлює необхідність як у належному методичному, так і належному матеріально-технічному забезпеченні занять із спеціальної фізичної підготовки.

Отже, можемо дійти висновку, що організація фізичної підготовки правоохоронця усіх категорій є найбільш актуальним питанням формування якісного складу правоохоронної системи. Умови сьогодення вимагають застосування нових (інноваційних) підходів та методик при організації фізичної підготовки майбутніх працівників. Така теза обумовлена необхідністю формування в них стійких вмінь та навичок, які вони будуть застосовувати здійснюючі практичні заходи із забезпечення публічної безпеки та громадського порядку.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Хацаюк О. В. Удосконалення спеціальної фізичної підготовленості військовослужбовців внутрішніх військ МВС України у системі бойової підготовки. *Збірник наукових праць Академії внутрішніх військ МВС України*. Харків. Акад. ВВ МВС України, 2013. Вип.1. С. 66-72.

2. Максимчук Б. А., Гаркавий О. А. Удосконалення військово-прикладних навичок рукопашного бою курсантів-правоохоронців МВС України на основі використання сучасних педагогічних технологій.

Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах, № 63, Т. 2. 2019. С. 98-103.

3. Швець Д. В. Сучасні питання фізичної підготовки працівників підрозділів МВС України в рамках реалізації концепції реформування освіти в МВС України. *Пропозиції та рекомендації*. ХНУВС. 2017. С. 4-15.

ЕКСТРЕМАЛЬНІ СИТУАЦІЇ: ВИДИ ТА УМОВИ, ЩО ЇХ ПОРОДЖУЮТЬ

Колковець Світлана Степанівна,
здобувачка вищої освіти першого бакалаврського
рівня, навчальної групи ПДБА 18-3,
Державний податковий університет

Науковий керівник: Параниця Сергій Павлович
доцент, кандидат юридичних наук,
професор кафедри правоохоронної діяльності,
Державний податковий університет

Виконання службових обов'язків працівниками органів внутрішніх справ пов'язано з вирішенням конфліктів між різними верствами населення, затриманням правопорушників та злочинців, у тому числі й озброєних, діями в умовах стихійних лих та техногенних катастроф, масових безпорядків та групових порушень громадського порядку, тощо. Не викликає сумніву, що всі ці чинники призводять до екстремального характеру діяльності правоохоронців.

Екстремальна ситуація (від лат. *extremus* - крайній) – сукупність умов і обставин, що виходять за рамки звичайних, які ускладнюють або роблять неможливою життєдіяльність індивідів або соціальних груп. Зазвичай це поняття використовується як синонім надзвичайної ситуації. Екстремальні ситуації – це найбільш складні небезпечні ситуації, коли збігаються кілька несприятливих для людини умов і факторів ризику.

У літературі часто використовується поняття «екстремальна ситуація», яке відображає вплив на людину небезпечних і шкідливих факторів, що призвели до нещасного випадку або надмірного негативного емоційно-психологічного впливу. Отже екстремальна ситуація – це така ситуація, що характеризується певною взаємодією зовнішніх та внутрішніх чинників, що сприяють або перешкоджають здатності особистості здолати її. Варто розглянути, що ж саме відноситься до внутрішніх та зовнішніх чинників. Зовнішній чинник є об'єктивним, тобто незалежним від людини, він визначається ситуацією і характеризується такими змінними:

– обмеженим терміном (часом) подолання ситуації. Цю змінну можна розглядати як брак часу.

– зовнішніми обставинами, що виявляються занадто складними для їх подолання, що визначається неможливістю чи небажанням протистояти їм та боротися з ними.

– ризиком для здоров'я, чи, за певних обставин, і життя особи.

Екстримальні ситуації можуть класифікуватися за такими ознаками:

– ступенем раптовості: раптові (непрогнозовані) і очікувані (прогнозовані).

– швидкістю поширення: ЕС може носити вибуховий, стрімкий, бистрораспространяючийся або помірний, плавний характер.

– масштабом поширення: локальні, місцеві, територіальні, регіональні, федеральні, транскордонні.

– тривалістю дії: можуть носити короткочасний характер або мати затяжний перебіг.

– за характером: навмисні (умисні) і ненавмисні (ненавмисні).

За джерела походження надзвичайні (екстремальні) ситуації поділяються на:

– ЕС техногенного характеру;

– ЕС природного походження;

– ЕС біолого-соціального характеру.

При виконанні працівниками правоохоронних органів своїх професійних обов'язків в екстремальних ситуаціях можлива організація діяльності різних рівнів, полярними з яких є: високий та низький рівень вольової регуляції поведінки.

Вплив екстремальних ситуацій спричиняє виникнення специфічних емоційних станів, найбільш типовими серед яких є: стрес, афект, фрустрація. Стрес – нервово-психічне перенапруження, викликане несподіваним чи надсильним подразником, адекватна реакція на який раніше не була сформована, але повинна бути знайдена в ситуації, що склалася; емоційний

стан, що спонукає до вирішення екстремальної ситуації за рахунок загальної мобілізації всіх ресурсів організму до пристосування в наявних умовах.

Отже, екстремальна ситуація :

– це така ситуація, що характеризується певною взаємодією зовнішніх та внутрішніх чинників, що сприяють або перешкоджають здатності особистості здолати її.

– сукупність умов і обставин, що виходять за рамки звичайних, які ускладнюють або роблять неможливою життєдіяльність індивідів або соціальних груп. Зазвичай це поняття використовується як синонім надзвичайної ситуації. Екстремальні ситуації зазвичай вимагають для захисту життя і здоров'я людини напруги всіх його фізичних і духовних сил.

При виконанні працівниками правоохоронних органів своїх професійних обов'язків в екстремальних ситуаціях можлива організація діяльності різних рівнів, полярними з яких є: високий та низький рівень вольової регуляції поведінки.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Юридична психологія: підручник / [кол.авт. Александров Д. О., Андросюк В. Г., Казміренко Л. І. та ін.]; за заг. ред. Л. І. Казміренко, Є. М. Моїсєєва. К.:КНТ, 2007. 360 с.

2. Корнев О. М. Екстремальна ситуація: сутність, зміст та рівні подалання. С. 97–104. URL : <https://nuczu.edu.ua/sciencearchive/ProblemsOfExtremeAndCrisisPsychology/vol1/10.pdf>

3. Психология экстремальных ситуаций: Хрестоматия / Сост. А.Е. Тарас, К.В. Сельчанок. Мн.: Харвест, 2000. 480 с. (Библиотека практической психологии).

ТАКТИЧНІ ДІЇ ПРИ ПРОХОДЖЕННІ ОКРЕМИХ ЕЛЕМЕНТІВ БУДІВЛІ ПРАЦІВНИКАМИ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

Пристапа Катерина Вікторівна,

здобувачка вищої освіти першого бакалаврського рівня,

навчальної групи ПДБА-18-3,

Державний податковий університет

Науковий керівник: Параниця Сергій Павлович

доцент, кандидат юридичних наук,

професор кафедри правоохоронної діяльності,

Державний податковий університет

Тактика дій працівників правоохоронних органів зі затримання злочинців полягає в тому, що бійці таких підрозділів можуть успішно виконувати свої функціональні обов'язки та ефективно вирішувати бойові завдання тільки за умови виконання таких вимог: дії повинні бути несподіваними та агресивними для противника; швидкість виконання має бути максимальною, але не на шкоду точності та акуратності; несподіваність дій повинна бути забезпечена відволікаючим маневром.

Для кожного працівника в вогневому контакті з противником є три життєво необхідні моменти: необхідно бути влучним стрільцем; знати і вміти користуватися зброєю і правильно (правомірно) її використовувати; мати відповідну фізичну та психологічну підготовку.

Поняття «влучний стрілець» охоплює властивість працівника вести швидкісну стрільбу у всій багатогранності. Він повинен миттєво та адекватно оцінювати обстановку, здійснювати вибір цілей і вражати їх з першого пострілу, на місці та в русі, в будь-якому положенні, на відкритій місцевості та в умовах обмеженого простору, вдень і вночі, на звук і спалах пострілу, після значних фізичних навантажень і в крайньому стресовому стані.

Вибір цілі залежить від досвіду та рівня підготовки працівника. Насамперед необхідно вразити того, хто становить найбільшу небезпеку, озброєний автоматичною зброєю, знаходиться зі зброєю найближче, найбільше агресивний. Загалом – нейтралізований має бути той, в кого зброя, яка представляє небезпеку для працівника і його колег. Окрім того, той, хто веде себе неадекватно чи підозріло, доволі агресивний та не виконує вимоги

працівника. Рекомендується жорстко чинити з тими, хто на вимогу руки в гору піднімає руки тільки до рівня плечей і не вище. З такої позиції можна вихопити зброю швидше ніж будь-якої іншої.

Критерій вміння поводитися зі зброєю це час її витягування, приведення у готовність та відкриття прицільного вогню.

Психологічний настрій виробляється постійними тренуваннями в умовах максимально наближених до бойових. Нерішучий працівник може в критичній ситуації підвести під удар колегу, отримати поранення або загинути у сутичці.

Перш ніж зламувати двері, потрібно обережно перевірити, зачинені вони чи ні. Можливо, не доведеться «ломитися» у відчинені двері і тим самим без потреби видавати свою присутність.

Потрібно розташуватись біля дверей так, щоб по мірі її відчинення проглядався максимум простору за дверима.

Відчиняючи двері, не затуляти корпусом дверний отвір. У протилежному випадку можна не лише опинитись у положенні, з якого неможливо вести прицільний вогонь, але й піддаватися серйозній небезпеці.

Оптимальний баланс широти огляду і безпеки забезпечується положенням біля дверей з боку дверної ручки. Крім того, в цьому випадку одразу можна охопити поглядом значну частину приміщення, якщо двері відчиняються назовні. Якщо вони відчиняються всередину, огляд буде меншим, але ситуація зміниться, коли перейти до секторного огляду з переміщенням до протилежного одвірка.

З початком відкривання стулки дверей треба зробити крок назад, щоб забезпечити кращий огляд, більш зручне положення для стрільби і більший простір для маневру.

Основні правила відпрацювання кутків:

1. Ніколи не стійте біля самого кутка впритул до стіни, оскільки обмежуєте себе в маневрі і застосуванні зброї.

2. Намагайтесь знаходитися від кутка і від стіни таким чином, щоб побачити більшу частину сектора, зброя в готовності до застосування. Роблячи поступальні рухи вправо-вліво, ви здатні побачити більшу частину сектора.

3. Намагайтесь приймати положення для стрільби таким чином, щоб знаходитися до злочинця боком, а не грудьми; лікті притиснуті і закривають життєво важливі органи.

4. Ні в якому разі не вискакуйте із-за кутка в розрахунку на швидкість і несподіваність. В такій ситуації, якщо там буде злочинець, це не допоможе, оскільки неправильно оцінивши ситуацію, і невірно «зачистивши» куток, ви

5. Якщо немає можливості сильно відриватися від стіни, то використовуйте такий варіант: пістолет в тій руці, яку будете викидати вперед за стіну. Отже, взявши пістолет в потрібну руку, одночасно, сісти на коліно якомога нижче і вивести руку з пістолетом за стіну в напрямку гаданої цілі. В такій позиції у вас важко влучити.

Можна виділити такі правила та поради входження в будівлю та її огляд: не входьте без прикриття; ніколи не входьте, якщо відомо, що підозрюваний озброєний чи забарикадувався; вибирайте точки для входу обережно, уникайте вікон і вузьких місць; якщо ви знайшли вхід, повідомте чергового; дайте чіткі інструкції підрозділам, що прибувають, або попросіть чергового передати інструкції відповідним співробітникам; повідомляйте про свої наміри перед входом і під час усього огляду; не переслідуйте підозрюваного, який тікає вглиб будівлі; зупиніться й оцініть свою ситуацію; якщо ви змушені продовжувати просування, робіть це повільно та методично; під час використання ліфту завжди піднімайтеся на один-два поверхи вище поверху, на який здійснено виклик.

Під час огляду будівлі потрібно дотримуватися таких правил: не поспішайте; не виказуйте свою присутність; дійте методично, організовано та розважливо; забезпечуйте перехресне прикриття та обстежуйте приміщення швидкими поглядами, коли необхідно; зауважуйте всі

вертикальні та горизонтальні кути, коли перевіряєте кімнату за секторами; рух, звук, силует, контраст та відблиск – ознаки загрози, які можуть працювати на вас чи проти вас; відпрацьовуйте невідомі ділянки в логічній послідовності; розміщуйте прикриття на довгих чи пропущених невідомих ділянках, доки ними можна буде зайнятися; усвідомлюйте, що ви бачите; будьте гнучкими та пристосовуйтеся до ситуації; не забувайте піднімати погляд; довіряйте власним інстинктам, якщо вам здається, що ви бачили чи чули щось, то ймовірно так і є.

Поводження зі зброєю: тримайте свою зброю міцно у руці, палець необхідно тримати на спусковій скобі; правило «Три ока» – ваша зброя повинна бути спрямована в напрямку, куди дивляться ваші очі; тримайте зброю поруч із тілом; не подавайте сигнали своєю зброєю; не використовуйте свою зброю як важіль чи блок.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України : від 18 лютого 1992 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 22. Ст. 303.
2. Тактико-спеціальна підготовка працівників ОВС України : навч. Посібник. С. М. Банах, В. Р. Булачек, І. С. Винярчук та ін. Львів : ЛьвДУВС, 2011. 300 с
3. Вогнева підготовка працівника ОВС України : навч.-метод. посібник. І. С. Винярчук, С. М. Банах, В. Р. Булачек та ін. Львів : ЛьвДУВС, 2014. 355 с
4. Основи тактичної підготовки працівників правоохоронних органів: навч. посібник / Чмелюк В. В., Грищук В. Л., Бадьора С. М., Антоненко С. А. Ірпінь: 2016.

АНАЛІЗ ПРАВОВИХ НОРМ ЩО РЕГУЛЮЮТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ЗАХОДІВ ФІЗИЧНОГО ВПЛИВУ ТА ВИКОРИСТАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАСОБІВ АКТИВНОЇ ОБОРОНИ

Циммер Лілія Павлівна,
здобувачка вищої освіти першого бакалаврського
рівня, навальної групи ПДБО-19-1,
Державний податковий Університет
Науковий керівник: Бадьора Сергій Миколайович,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри правоохоронної діяльності,
Державний податковий університет

Національна поліція України є одним із центральних органів виконавчої влади, що обслуговує суспільство шляхом забезпечення захисту прав і свобод людини, боротьби зі злочинністю, охорони громадського порядку та громадської безпеки.

Працівник міліції на всій території України, незалежно від його посади, місця та часу доби, зобов'язаний давати свідчення або повідомляти про події, що загрожують особистій чи громадській безпеці, у разі контакту з будь-якою особою, або у разі прямого розголошення таких подій необхідні дії для порятунку людей, надання особистої допомоги тим, хто її потребує, та повідомити про це до найближчого відділення поліції.

Вищезазначене свідчить про те, що поліцейський повинен бути постійно готовий до професійного втручання у будь-яку ситуацію чи ситуацію, що виникає під час виконання та поза його службовими обов'язками. Особливо це стосується патрульних, які першими реагують на повідомлення про правопорушення, та їх чергування не цілодобово [2].

В умовах побудови правової держави набуває особливої актуальності підвищення ефективності правового регулювання різноманітних соціальних зв'язків. Зростає необхідність удосконалення правового впливу на поведінку людей, підвищення їх правосвідомості. У демократичному суспільстві головне завдання державної влади, зокрема виконавчої, – забезпечення прав і свобод громадян. Так Конституція України проголошує: «Людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні

найвищою соціальною цінністю. Права і свободи та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає за свою діяльність. Утвердження і безпека прав і свобод людини є головним обов'язком держави» [1].

Одним з найбільш серйозних втручань з боку правоохоронних органів у життєдіяльність громадян є застосування до них заходів поліцейського примусу. Поліція України – це не тільки надійний суб'єкт забезпечення й визнання людини найвищою соціальною цінністю в державі, ефективність діяльності якої залежить саме від вибору пріоритетних напрямів і сфери цієї діяльності, наукової організації і правового забезпечення роботи поліції щодо захисту особистості загалом, а й центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку [2]. У процесі реалізації покладених на неї завдань поліція має право застосовувати фізичну силу й спеціальні засоби, вогнепальну зброю у випадках і порядку, передбачених чинним законодавством України [3]. Саме цим пояснюється підвищена увага до цієї проблеми, яка також обумовлюється фактором, що не виключає можливість помилок, свавілля, потурання державних органів чи посадових осіб, які застосовують примус.

Дії поліцейських, навіть за найбільш екстремальних умов, повинні бути впевненими, адекватними ситуації, відповідними наявній загрозі та гарантувати безпеку громадянам. Застосування сили поліцейськими для припинення агресивних дій правопорушників має здійснюватися суворо в рамках закону та не перевищувати меж необхідної оборони. Жодні виняткові обставини або вказівки посадових осіб не можуть бути основою для будь-яких незаконних дій або бездіяльності поліції [2]. Саме це зазначено в статті 45 ЗУ «Про Національну поліцію». Також можна визначити, що до фізичної сили належать прийоми самозахисту, особистої безпеки, фізичного впливу тощо.

Принципи застосування фізичної сили поліцейськими: законність; пропорційність; необхідність; ефективність; завдання мінімальної шкоди [6, с. 69].

Умови застосування сили поліцейськими: спроможність (здатність); можливість; нараження на небезпеку.

Тільки наявність усіх трьох умов дає поліцейському право застосовувати силу [4, с. 237].

Також, відповідно до ст. 45 поліцейський для забезпечення публічної безпеки і порядку застосовує спеціальні засоби, визначені Законом України «Про Національну поліцію». Поліцейський уповноважений застосовувати спеціальні засоби тільки у разі, якщо він пройшов відповідну спеціальну підготовку [2].

Спеціальні засоби, як поліцейські заходи примусу – це сукупність пристроїв, приладів і предметів, спеціально виготовлених, конструктивно призначених і технічно придатних для захисту людей від ураження різними предметами (у тому числі від зброї), тимчасового (відворотного) ураження людини (правопорушника, супротивника), пригнічення чи обмеження волі людини (психологічної чи фізичної) шляхом здійснення впливу на неї чи предмети, що її оточують, з чітким регулюванням підстав і правил застосування таких засобів та службових тварин [2]. Не є заходом примусу використання поліцейським засобів індивідуального захисту (шоломів, бронежилетів та іншого спеціального екіпірування). Поліцейський зобов'язаний негайно зупинити застосування певного виду заходу примусу в момент досягнення очікуваного результату [5, с. 117].

Також, варто додати, що при застосуванні поліцейських заходів примусового характеру поліцейські мають керуватися як загально-правовими, так і спеціально-правовими принципами, зокрема: принципом оперативності, принципом стримування, принципом завдання найменшої шкоди, принципом пропорційності, принципом достатності, принципом поваги до честі та гідності людини. На мою думку, необхідно впровадити у

законодавство України та практичну діяльність поліції принципів «підзвітності» та «презумпції правоти поліцейського».

Поліцейські заходи примусового характеру при правомірному та своєчасному застосуванні дають змогу впливати на протиправну поведінку людей, припиняти найбільш небезпечні їхні прояви та створювати стримувальний ефект на правопорушників [6, с. 69].

Тому можна зробити чіткий висновок, що застосування фізичного впливу (сили), спеціальних засобів та вогнепальної зброї має вимушений та тимчасовий характер, зумовлене протиправною поведінкою людей та є реакцією на неї держави в особі поліції.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Конституція України. Прийнята на 5-й сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30.
2. Про Національну Поліцію: Закон України від 02 липня 2015 р. // *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 40-41. Ст. 379.
3. Про затвердження Положення про порядок придбання, видачі, обліку, зберігання та застосування вогнепальної зброї, боєприпасів до неї, спеціальних засобів індивідуального захисту працівниками судів і правоохоронних органів, а також особами, які беруть участь у кримінальному судочинстві: Наказ МВС України від 24 липня 1996 р. № 523.
4. Забезпечення охорони праці та особистої безпеки в Національній поліції: навч. посіб. / [В. Г. Грибан, В. А. Глуховеря, Д. Г. Казначєєв, В. Я. Покайчук та ін.]; Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. Дніпро: ДДУВС, 2017.
5. Поліцейські заходи (Частина 1 «Превентивні поліцейські заходи»): Навчальний відео посібник / за загальною редакцією В.А. Глуховері [А. О. Собакарь, С. В. Манза, Є. Б. Кукліс, О. Г. Комісаров, Т. П. Мінка та ін.]; Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. Дніпро: ДДУВС, ГУНП У Дніпропетровській області, 2017.
6. Застосування працівником поліції контрольованої сили при затриманні правопорушника чи протидії його агресивним діям: Методичні рекомендації / [О. Г. Комісаров, С. М. Балабан, А. О. Собакарь, А. В. Жбанчик, В. Ф. Примаченко та ін.]; Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. Дніпро: ДДУВС, 2017. 69 с.

НЕОБХІДНІСТЬ ВДОСКОНАЛЕННЯ ТАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ В СИСТЕМІ СЛУЖБОВОЇ ПІДГОТОВКИ ПРАЦІВНИКІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Мидловець Анна Олександрівна,
здобувачка вищої освіти першого бакалаврського
рівня, навчальної групи ПДБО-18-1,
Державний податковий університет
Науковий керівник: Бадьора Сергій Миколайович,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри правоохоронної діяльності
Державний податковий університет

Тактична підготовка співробітників та підрозділів Національної поліції України (НПУ) являє собою комплекс заходів, спрямований на набуття і вдосконалення поліцейським навичок практичного застосування теоретичних знань щодо правильного оцінювання конкретних подій з подальшим прийняттям правомірних рішень та психологічної готовності до дій у ситуаціях різних ступенів ризику. Володіння спеціальною тактикою вирішення специфічних завдань становить необхідну грань професіоналізму співробітників поліції.

Згідно Наказу МВС України № 50 від 26.01.2016 навчання з тактичної підготовки передбачає набуття та вдосконалення поліцейськими навичок щодо:

- збирання, узагальнення та аналізу інформації про оперативну обстановку, прогнозування розвитку подій, прийняття раціональних управлінських рішень;
- формування морально-психологічної стійкості до виконання службових завдань в особливих умовах;
- перевірки документів у підозрілих осіб, доставляння правопорушників до підрозділу поліції, зупинки та огляду транспортного засобу;
- огляду місць можливого перебування осіб, які переховуються від слідства і суду, ухиляються від виконання кримінального покарання;

- дій при виявленні вибухових пристроїв та речовин (у тому числі наркотичних);
- припинення групових порушень публічного (громадського) порядку та масових заворушень;
- затримання правопорушників (у тому числі озброєних, у будинках та на місцевості) як особисто, так і в складі наряду з правомірним застосуванням поліцейських заходів примусу;
- припинення протиправних дій за допомогою вогнепальної зброї, застосування та використання зброї в службовій діяльності (прийняття рішення про застосування та використання вогнепальної зброї, вибір цілі для знешкодження);
- володіння прийомами особистої безпеки в типових та екстремальних ситуаціях, у разі силового припинення протиправних проявів, а також у разі аварій, катастроф та інших надзвичайних ситуацій;
- ефективного застосування основних різновидів спеціальних засобів, які перебувають на оснащенні в органах поліції, та дотримання правил їх експлуатації;
- з інших питань тактичної підготовки, які виникають у процесі службової діяльності.

Тактична підготовка найбільш повно забезпечує комплексне навчання співробітників поліції вмілим та злагодженим діям при виконанні оперативно-службових завдань в умовах, максимально наближених до дійсності, де набуваються висока професійна майстерність, морально-психологічна стійкість, фізичне загартування і витривалість.

Однією з головних цілей тактичної підготовки співробітників НПУ є формування високих морально-психологічних, фізичних, професійних якостей і вироблення на їх основі службово-бойової майстерності, здатності виконувати будь-яке завдання в екстремальних умовах обстановки. Формуються здібності і якості особистості співробітника поліції підкоряються вимогам умов служби. До числа основних обов'язків

співробітника поліції відносяться: підтримка рівня кваліфікації, необхідної для належного виконання службових обов'язків; проходження в установленому порядку професійної підготовки, перепідготовки, підвищення кваліфікації, стажування; відповідність за рівнем фізичної підготовки кваліфікаційним вимогам до посади (конкурсної) в НПУ

Особливістю тактичної підготовки в територіальних органах Національної поліції є навчання і виховання суб'єкта в безпосередній службовій діяльності за місцем служби, коли формуються практичні вміння, досвід стійкої та відповідальної поведінки, в тому числі в умовах, пов'язаних з можливим застосуванням фізичної сили, спеціальних засобів і вогнепальної зброї.

В процесі тактичної підготовки співробітників НПУ формується професійна самосвідомість, почуття відповідальності за свої дії, прагнення до постійного вдосконалення своєї професійної майстерності з урахуванням специфіки діяльності в конкретних підрозділах.

Найважливіше значення має визначення принципів організації та функціонування системи тактичної підготовки співробітників поліції, головним завданням якої є постійне приведення рівня їх кваліфікації у відповідність до мінливих умов службової діяльності, формування високого професіоналізму у вирішенні оперативно-службових завдань.

Професійна спрямованість передбачає розуміння і внутрішнє сприйняття цілей і завдань професійної діяльності. Позитивні зміни у змісті професійної спрямованості проявляються в тому, що міцніють мотиви, пов'язані з професією, з'являється прагнення добре виконувати свої службові обов'язки, бажання показати себе кваліфікованим фахівцем і досягти успіху в роботі, посилюється почуття відповідальності.

Сучасна система підготовки фахівців для Національної поліції України вимагає гармонійного поєднання можливостей вирішення завдань навчання професійної діяльності в процесі тактичної підготовки і розвитку особистості професіонала, здатного в практичній діяльності реалізувати самого себе.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Про Національну Поліцію: Закон України від 02 липня 2015 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 40-41. Ст. 379.
2. Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України: Наказ МВС України від 26 січня 2016 року № 50.

МЕЖІ ПРАВОМІРНОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ ТА СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАСОБІВ ПРАВООХОРОНЦЯМИ

Довженко Андрій Геннадійович,

здобувач вищої освіти першого бакалаврського
рівня, навальної групи ПДБО-19-1,
Державний податковий Університет

Науковий керівник: Бадьора Сергій Миколайович,

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри правоохоронної діяльності,
Державний податковий університет

Наразі Україна проводить стратегічний курс на повноправне членство України в Європейському Союзі та Організації Північноатлантичного договору, що внесло зміни до Конституції України [1], а саме повноваження Верховної Ради України, Президента України та Кабінету Міністрів. Особливості сучасного етапу інтеграції України до Європейського Союзу та НАТО полягають у створенні необхідних умов такого членства. Однією з таких умов є наближення Національної гвардії України за рівнем управління, підготовки, технічного оснащення та тилового забезпечення до стандартів, встановлених для аналогічних підрозділів відповідних держав-членів ЄС та НАТО, зокрема у сфері охорони громадського порядку.

Нині важливим є пошук та впровадження європейських підходів до застосування правоохоронними органами фізичної сили, спеціальних засобів та вогнепальної зброї при реалізації державної політики, моделювання та градації заходів відповідно до вироблених у світі стандартів, принципів та норм. Досвід правоохоронних органів інших країн Європи та світу, знання порядку та умов застосування сили, спеціальних засобів та вогнепальної зброї при забезпеченні громадського порядку (ОДП) мають велике теоретичне та практичне значення. Як відомо, одним із завдань НМУ є охорона громадського порядку та забезпечення громадської безпеки, що у свою чергу визначається в основних функціях, а саме: охорона громадського порядку, охорона та охорона життя, здоров'я, прав, свобод та законні інтереси громадян [2].

Принципи застосування сили – це норми, що дозволяють посадовцям правоохоронних органів та громадськості визначати допустимий рівень застосування сили щодо підозрюваних у правозастосовчій діяльності, виходячи з конкретних обставин. У багатьох країнах такі стандарти закріплені законом чи прецедентним правом та становлять основу посадових інструкцій працівників правоохоронних органів [3, с. 224].

Щодо правових підстав застосування спеціальних засобів правоохоронними органами то у демократичному суспільстві основним завданням державної влади, у тому числі виконавчої, є забезпечення прав і свобод громадян. Одним із найсерйозніших втручань правоохоронних органів у життя громадян є використання спецзасобів правоохоронних органів. У зв'язку з цим питання використання спеціальних засобів при охороні громадського порядку та спеціальних операціях є предметом правового регулювання та реалізації органами державної влади.

Застосування спецзасобів правоохоронними органами України визначається не лише доцільністю та дієвістю заходу. Перш за все, ця діяльність має бути оцінена з точки зору законності. Це означає, що у всіх без винятку випадках воно повинно ґрунтуватися на вимогах законів і нормативних актів і ніякі оперативні, організаційні та інші міркування не можуть бути виправданими. У зв'язку з цим будь-яке незаконне, недосконале використання спеціального обладнання, яке може завдати шкоди охоронюваним Конституцією України державним та особистим інтересам громадян (ст. 3, 8, 17, 21, 28, 29, 30), є неприпустимим. , 31, 32, 55) [1].

Однією з головних тем професійно-технічної підготовки поліцейських є вивчення та розуміння законодавчої бази та вимог законності при використанні спеціального обладнання в правоохоронній діяльності. Визнається, що таке використання може мати процедурний, оперативний, організаційний або превентивний характер. Незалежно від напрямку застосування та виду використовуваних технічних засобів цей порядок регулюється законодавством, як і вся інша діяльність правоохоронних

органів. Проте різноманітність цих видів діяльності, специфіка використання їх результатів визначають специфіку їх регулювання. Правовою основою застосування спеціальних пристроїв є система правових норм, статутів і правил, що визначають допустимість або регулюють порядок та умови їх використання [4, с. 16]. Правоохоронець зобов'язаний застерегти особу від застосування спеціальних засобів та надати їй достатній час для виконання законної вимоги правоохоронця, якщо зволікання не може спричинити перешкоджання життю та здоров'ю особи та/або закону, посадових осіб правоохоронних органів або інші тяжкі наслідки. таке попередження є не виправданим або неможливим. Правоохоронні органи зобов'язані надати невідкладну медичну допомогу особам, до яких застосовано примусові заходи. Про використання спеціальних ресурсів та про будь-які травми чи смерть, заподіяні особі внаслідок використання спеціальних ресурсів, наглядач повинен негайно повідомити безпосереднього начальника для доповіді прокурору [5].

Також правоохоронець зобов'язаний у письмовій формі повідомити свого керівника про застосування до особи спеціального засобу. Якщо правоохоронний орган заподіяв особі поранення або каліцтво внаслідок застосування до неї спеціального засобу, керівник такого поліцейського зобов'язаний негайно повідомити про це відповідного прокурора [5].

Підсумовуючи, зазначимо, що процес впровадження спеціальних інструментів у діяльність правоохоронних органів, безсумнівно, буде розвиватися. Застосування спеціальних засобів охорони громадського порядку та під час проведення спеціальних операцій, незважаючи на його складність і неоднозначність, підлягає правовому регулюванню та реалізації органами державної влади з метою забезпечення основних прав і свобод громадян України.

Робота правоохоронця сьогодні вимагає високого рівня професіоналізму, який має відповідати цій присязі, морально-етичних

якостей та суворого дотримання правових норм, що не суперечать принципам верховенства права.

Використання вогнепальної зброї є дуже важливим питанням в Україні, звідси й питання заходів безпеки під час навчань та вогневої підготовки. Слід мати на увазі, що всі регулярні маніпуляції з бойовою зброєю повинні проводитися без візуального контролю зброї з боку стрільця. У повсякденному житті, коли кожен щось робить руками, зазвичай на них дивляться. Під час вогневого зіткнення оперативна обстановка може дуже швидко змінити всі події, тому, якщо поліцейський відвернеться навіть на кілька секунд, він може втратити контроль над ситуацією [6, с. 267].

Вміле прицілювання – одна з найважливіших вимог сучасного управління вогнем. Щоб швидко і точно вказати ціль іншій особі, навіть коли цільова особа, що надсилає та приймає, знаходяться в одній точці, необхідно мати міцні навички та знання певних прийомів націлювання. Прицілювання прицільною зброєю (пристроями) є найбільш простим і надійним способом. Цей метод використовується, коли особа, яка дає ціль, знаходиться близько до того, хто бере ціль, що дозволяє чітко бачити ціль, і в тих місцях, де вони знаходяться зараз [7, с. 137]. Ефективне володіння бойовою зброєю вимагає від працівників дуже високої і тонкої координації дій з великими психічними навантаженнями. Тому роль і значення центральної нервової системи в даному виді діяльності надзвичайно зростає, і психологічна сторона готовності співробітника є основою в побудові всіх навчально-тренувальних занять з вогневої підготовки.

Таким чином, можна констатувати, що правильно збалансований комплекс вправ з вогневої підготовки дозволяє правоохоронцям найбільш ефективно опанувати конкретну навичку стрільби за мінімальний для цього час.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Конституція України від 01.01.2020 року. *Відомості Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>

2. Про Національну гвардію України : Закон України від 01.08.2021 року. *Відомості Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
3. Росляков О. В., Прохоренков Д. В., Тихончук О. В. Особливості застосування фізичної сили, спеціальних засобів та зброї правоохоронними органами держав світу. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Державне управління. Том 31 (70) № 2. 2020. С. 223-228.*
4. Світличний В.А. Правові підстави застосування спеціальних засобів правоохоронними органами. *Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції. Харків. 2017. С. 16-17.*
5. Про Національну поліцію : Закон України від 08.08.2021 року. *Відомості Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
6. Скрипниченко О. Особливості навчання майбутніх правоохоронців основам вогневої підготовки. Київ, 2019. С. 265-267.
7. Волков Ю. М. Методи максимально ефективного застосування зброї під час навчання вогневої підготовки. Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України. Харків, 2020. С. 137-138.

ЕКСТРЕМАЛЬНІ СИТУАЦІЇ ПІД ЧАС ТАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ « ПРАВООХОРОННА ДІЯЛЬНІСТЬ»: ВИДИ ТА УМОВИ, ЩО ЇХ ПОРОДЖУЮТЬ

Дмитрук Мар'яна Сергіївна,
здобувачка вищої освіти першого бакалаврського
рівня, навчальної групи ПДБО-18-2,
Державний податковий університет
Науковий керівник: Бадьора Сергій Миколайович,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри правоохоронної діяльності,
Державний податковий університет

Традиційно діяльність в особливих і екстремальних умовах, під час тактичної підготовки майбутніх правоохоронців, вивчається шляхом аналізу взаємозв'язків тріади параметрів: характеристик екстремальних чинників (зовнішніх умов діяльності); психологічних станів і властивостей особи (внутрішніх умов діяльності), показників (результатів) діяльності. Коротко розглянемо складові елементи названої тріади параметрів. Це зовнішні (об'єктивні) чинники і чинники професійної діяльності. До перших відносяться чинники повсякденного побутового існування людини (шуми, вібрації, різного роду випромінювання, температурні умови, радіація тощо); до других – чинники професійної діяльності (гіподинамія, монотонія, невагомість, поєднання дій, безперервність діяльності т.і.). В цій групі особливо виділяють інформаційні чинники (дефіцит і перевантаження інформацією, наявність перешкод, сенсорний голод, змінена аферентація та ін.) [1, с. 54].

У сучасних умовах під час даної підготовки, особливу актуальність серед проблем психології набула проблема готовності людини до різних видів діяльності (військової, спортивної, трудової, операторської тощо), а також до творчого виконання конкретних життєвих, громадських завдань. Це змушує по-новому ставити питання щодо готовності професіонала до діяльності в особливих, і передусім – в екстремальних умовах [2, с. 70].

До таких умов належать:

- робота в унікальних ситуаціях, пов'язаних з небезпекою для життя і здоров'я;
- висока «вартість» (відповідальність) рішень, що приймаються;
- ускладнення виконуваних трудових функцій;
- збільшення темпу діяльності;
- монотонність роботи в умовах очікування сигналу до екстрених дій (т. н. ситуація очікування);
- дефіцит часу на виконання необхідних дій;
- ускладнені чинники робочого середовища тощо [2, с. 71].

Особливі умови діяльності пред'являють підвищені вимоги до працюючої людини, є причиною помилок і зривів в роботі, несприятливо впливають на працездатність людини і стан здоров'я. Ці причини зумовили виникнення таких дисциплін, як екстремальна психологія і психологія праці в особливих умовах. Особливі умови діяльності завжди пов'язані з впливом екстремальних чинників або виникненням екстремальних ситуацій. Залежно від ступеня періодичності, частоти їх виникнення і тривалості розрізняють: Власне особливі умови діяльності, які стосуються ситуацій, коли діяльність пов'язана з епізодичним впливом екстремальних чинників. Екстремальні умови діяльності (як крайня форма особливих умов), пов'язані з постійним впливом екстремальних чинників [3, с. 98].

Суть особливих і екстремальних чинників впливу така, що часто вони існують об'єктивно і їх принципово неможливо змінити, що унеможливорює активний вплив на них і створення для працюючої людини функціонального комфорту [3, с. 101].

На виникнення та перебіг того чи іншого стану психіки людини в екстремальній ситуації впливають наступні чинники:

1) інтенсивність і особливості дії подразника. Відносно невелике психічне напруження до певної межі є позитивним, але коли воно перевищує поріг можливостей особи, настає різке погіршення психічного стану та ефективності діяльності в цілому.

2) психологічна надійність – інтегральна індивідуальна характеристика, що передбачає наявність сукупності певних психофізіологічних, індивідуально-типологічних та характерологічних властивостей особистості

3) психологічна підготовленість – спеціальна тренованість до дій і екстремальних умовах, під впливом якої поріг корисності напруження підвищується. Вона залежить від знання співробітником типових форм прояву екстремальних ситуацій та особливостей перебігу емоційних станів, що при цьому виникають.

4) функціонально-психологічний стан організму – поріг корисної напруженості зменшується під впливом перенесених соматичних захворювань та психічних травм, в тому числі внаслідок невдач по службі, втоми, участі в конфліктних ситуаціях із вираженим психофізіологічним реагуванням тощо [3, с. 180-181].

Підбиваючи підсумок розгляду питання впливу екстремальної ситуації в процесі тактичної підготовки майбутнього фахівця в «правоохоронній діяльності», можна зауважити, що екстремальна ситуація характеризується взаємодією безліччі зовнішніх і внутрішніх чинників, котрі сприяють, чи навпаки перешкоджають особистості здолати її, та не зважаючи на це завжди є можливість їх подолання на будь-якому етапі виникнення такої ситуації, про це варто пам'ятати усім майбутнім правоохоронцям.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Василенко М.М. Психологічний стрес у професійній діяльності працівників органів внутрішніх справ. *Становлення особистості професіонала: перспективи й розвиток : матеріали Всеукр. наук.- практ. конф.*, 19 лют. 2010 р. Одеса: ОДУВС, 2010. С. 56 – 58

2. Бабенко В., Шаповалов Б. Психологічні основи екстремальних ситуацій у діяльності працівників практичних ОВС. *Вісник Академії управління МВС*. 2009. № 1. С. 69-81

3. Психологія безпеки професійної діяльності в системі МВС України. Луганськ: РВВ ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2012. 200 с.

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЗАСТОСУВАННЯ СИЛОВИХ ЗАХОДІВ ПРИ ЗАТРИМАННІ ОЗБРОЄНИХ ТА ІНШИХ СУСПІЛЬНО- НЕБЕЗПЕЧНИХ ОСІБ

Вигівський Денис Володимирович,

здобувач вищої освіти першого бакалаврського

рівня, навчальної групи ПДБО-19-1,

Державний податковий університет

Науковий керівник: Бадьора Сергій Миколайович,

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри правоохоронної діяльності,

Державний податковий університет

Одним з найбільш відповідальних завдань органів внутрішніх справ є розшук озброєних та інших злочинців підвищеної суспільної небезпеки.

Невідкладні спеціальні заходи щодо розшуку і затриманню озброєних злочинців потребують ретельної підготовки, високої професійної майстерності особового складу органів внутрішніх справ, використання ними різноманітних тактичних прийомів і способів затримання. При проведенні спеціальних операцій більшість співробітників ОВС діють самовіддано, мужньо, виявляють корисну ініціативу, уникають від невиправданого ризику. В той же час, через низьку професійну підготовку, відсутність навичок затримання озброєних та інших небезпечних злочинців ще мають місце випадки загибелі та поранень співробітників ОВС, сторонніх громадян. Багато керівників органів внутрішніх справ різних рівнів недооцінюють важливість підтримання постійної готовності особового складу до дій в особливих умовах.

Загальний порядок припинення протиправних дій особи передбачено ст. 43 вказаного Закону. Можна вважати, що він містить прямі елементи втручання у протиправні дії правопорушника з метою їх припинення. З урахуванням ситуації та елементів небезпеки, які наявні під час затримання правопорушника, доцільно застосовувати психологічний вплив на особу, заздалегідь попередивши її про застосування вогнепальної зброї, що в окремих випадках сприяє припиненню протиправних дій. Законодавець передбачив випадки коли зволікання у застосуванні вогнепальної зброї

працівником поліції на відміну від застосування заходів фізичного впливу та спеціальних засобів містить реальну небезпеку та можливі шкідливі наслідки. Сьогодні законодавець передбачив застосування вогнепальної зброї (ст. 46 Закону України «Про національну поліцію») [1]: 1) тільки після попередження; 2) без попередження. Попередження як один із різновидів запобіжних застережливих заходів [2] працівника поліції під час затримання правопорушника передбачає припинення особою вчинення протиправних дій. Законодавець потребує від працівника поліції заздалегідь попередити особу про застосування вогнепальної зброї з тим, щоб надати їй час для виконання його вимоги. Попередження може бути зроблено голосом, а за значної відстані або звернення до великої групи людей – через гучномовні установки, підсилювачі звуку (п. 2 ст. 43 Закону України «Про національну поліцію») [1]. Відповідно до п. 5 ст. 46 вказаного Закону поліцейський уповноважений застосовувати вогнепальну зброю тільки після попередження про необхідність припинення протиправних дій. У минулому одним із попереджувальних заходів працівника міліції під час затримання правопорушника було право на оголення вогнепальної зброї та приведення її у готовність за умови, якщо в обстановці, яка склалася, можуть виникнути обставини для її застосування [3]. Крім права на оголення вогнепальної зброї та приведення її у готовність працівник міліції під час затримання правопорушника залежно від ситуації мав право зробити попереджувальний постріл. Вказана міра попереджувального заходу припинення протиправних дій правопорушником залишається, на наш погляд, актуальною, а її застосування не суперечить вимогам ст. 3 Конституції України про те, що «людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканість і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю» [4].

Таким чином, слід зазначити, що вирішальна роль у сфері забезпечення громадського порядку як в повсякденних, так і в особливих умовах відводиться службам охорони громадського порядку та спеціальним підрозділам. Ефективність використання сил і засобів органів внутрішніх

справ у багатьох випадках залежить від правильного та науково обґрунтованого їх розташування.

Класифікація сил є необхідною умовою роботи з кадрами. Аналіз даних про співробітників відповідно до класифікації видів угруповань дозволяє не тільки своєчасно приймати заходи щодо підвищення якісного складу персоналу, але й здійснювати належне розташування й ефективно їх використовувати залежно від завдань.

На наш погляд, настільки детальне визначення способів і форм дії органів внутрішніх справ в особливих умовах навряд чи може входити до числа завдань вищого законодавчого органу країни. Формулювання поняття « операція », її класифікація тощо виступають частиною предмета організації і тактики міліції громадської безпеки та спеціальної тактики органів внутрішніх справ, висновки яких підлягають закріпленню у відомчих нормативних актах МВС України. Але важко не погодитися з думкою, що « однією з причин невдач органів внутрішніх справ при вирішенні ними завдань в умовах надзвичайної обстановки, особливо пов'язаної із соціальними явищами криміногенного характеру, є недостатньо глибоке й усебічне відпрацьовування питань, насамперед на теоретичному рівні, а також закріплення організаційних основ проведення операцій спеціальним нормативним актом.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII, ст. 59. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад.: О. Єрошенко. Донецьк: ТОВ "Глорія", 2012. 864 с.
3. Святенко А. А., Коробкін В. Ф. Посібник старшого інспектора патрульної служби. Донецьк : ДЮІ ЛДУВС, 2006. 336 с.
4. Конституція України: чинне законодавство станом по 10 серпня 2015 р.; Офіц. текст. К. : Алерта, 2015. 80 с.

НЕЗАКОННИЙ ОБІГ ЗБРОЇ В УКРАЇНІ: ТАКТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ

Федорчатенко Валерія Олександрівна,

здобувачка вищої освіти першого бакалаврського

рівня, навчальна група МПФ 20-1,

Державний податковий університет

Науковий керівник: Параниця Сергій Павлович

доцент, кандидат юридичних наук,

професор кафедри правоохоронної діяльності,

Державний податковий університет

На сьогодні, період життя держави є надзвичайно складним, постають актуальні проблеми про незаконний обіг зброї в Україні.

Аналіз торгівлі зброєю дає змогу зрозуміти важливі процеси, які відбуваються як на соціальному, так і на політичному рівнях в країні. Дослідницький центр безпеки «CENSS» проаналізував випадки використання незаконної вогнепальної зброї у різних регіонах України у період з вересня по грудень 2019 року. Протягом цього короткого періоду було зареєстровано 548 подій, які пов'язані з нелегальним обігом зброї [1].

До прикладу можна взяти ситуацію на Миколаївщині, сорокавосьмирічний чоловік застрелив трьох людей, своїх колег по роботі, через погані стосунки [2].

На Рівненщині працівники правоохоронних органів вилучили понад 10 тисяч боєприпасів та зброї, яка зберігалася в гаражі чоловіка [3]. А на Київщині затримати чотирьох людей, які під час нападу на будинок бізнесмена відкрили вогонь по представниках правоохоронних органів та була спроба застосування диверсійних гранат [4].

За даним аналізом, більша частина із 548 озброєних подій було зафіксовано у Донецькому, Дніпропетровському та Київському регіонах за період з вересня по грудень 2019 року. Менша частина таких випадків за цей період була зафіксована у Чернігівському, Тернопільському та Хмельницькому регіонах [1].

Здебільш, правоохоронні органи фіксують випадки зберігання та використання зброї.

Складання портрету умовно небезпечних осіб це не просто справа, оскільки здебільшого це групи осіб, які пов'язані із незаконним обігом зброї, насильницькими злочинами та наркобізнесом. Найчастіше випадки з обігом зброї зафіксовані серед молодих людей, віком він 18 до 25 років.

Нині зброя у швидкому доступі, її можна замовити через інтернет, а діапазон її використання вражає. Зброя та вибухівка застосовується у побутових та політичних конфліктах, також набирає оборотів ситуація із застосуванням гранат у громадських місцях. Саме тому, відсутність контролю в країні за обігом зброї дійсно лякає, через непередбачуваність наслідків. Особливо, якщо враховувати те, що зброя зустрічається також і в аеропортах, водопроводах і мостах, це зона критичної інфраструктури.

Найбільша кількість виявлених видів зброї, згідно даного аналізу, становлять гранати, міни, тротиллові плити тощо, 623 предмети вилучено [1].

Отже, необхідно внести зміни до всієї сукупності нормативно-правових актів, для належного регулювання права власності на зброю та її обіг в Україні.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. CENSS представив результати дослідження «Незаконний обіг та використання зброї в Україні». URL : <https://censs.org/results-of-the-study-illegal-trafficking-and-use-of-weapons-in-ukraine/?lang=en>
2. Стець А. Підозрюваний у потрійному вбивстві працівників АЗС у Миколаєві виявився колегою загиблих. URL : <https://zaxid.net/news/https://zaxid.net/news/>
3. Торбіч В. Арсенал у гаражі: рівненська поліція вилучила понад 10 тисяч одиниць зброї і боєприпасів (фото). URL : <https://4vlada.com/arsenal-u-garazhi-rivnenska-politsiia-vyluchyla-ponad-10-tysiach-odynyts-zbroi-i-boieprypasiv-foto>
4. URL : <https://www.pravda.com.ua/news/2019/12/14/7234866/>

РОЛЬ ТАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦЯ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ПРАВООХОРОННА ДІЯЛЬНІСТЬ»: ОСОБЛИВОСТІ ТА ПРОБЛЕМИ

Кашук Ксенія Вікторівна,

здобувачка вищої освіти першого бакалаврського
рівня, навчальна група МПФ 20-1,
Державний податковий університет

Науковий керівник: Параниця Сергій Павлович

доцент, кандидат юридичних наук,
професор кафедри правоохоронної діяльності,
Державний податковий університет

Особливою складовою у підготовці кваліфікованих кадрів спеціальності «Правоохоронна діяльність» є тактична підготовка, що включає в себе комплекс заходів, головною метою яких стає набуття та вдосконалення умінь та знань у питаннях врегулювання різних життєвих ситуацій.

Під ці поняття підпадає знання щодо практичного застосування здобутих навичок у ситуаціях, що вимагають правильного оцінювання подій, подальшого прийняття правомірних рішень та психологічної підготовленості фахівця до дій, що виникають у ситуаціях з різним ступенем ризиків [1].

Тактична підготовка є одним з найважливіших етапів під час підготовки студентів, які в майбутньому будуть використовувати здобуті навички на практиці. Теоретичної підготовки недостатньо для того, щоб у критичних ситуаціях правильно виконати алгоритм дій, що дозволить врегулювати різноманітні ситуації та організувати особових склад, у разі такої необхідності, тому виділяється багато годин на практичні заняття.

У тактичну підготовку включаються наступні структурні елементи: тактики цивільного захисту, спеціальної тактики, професійної діяльності, військової топографії та тактичної медицини [1].

Відповідно, така розгалужена система надає унікальну можливість навчитися управлінню та всебічному забезпеченню дій особового складу в різноманітних ситуаціях (типових та екстремальних). Більше того,

вироблення практичних рекомендацій для вирішення вищезгаданих ситуацій [2].

Роль тактичної підготовки визначається і тим, що така підготовка тісно пов'язана з науками, що мають загальноосвітній та галузевий характер. Зв'язок з правовими юридичними дисциплінами базується на суворому забезпеченні роботи принципів законності під час здійснення оперативно-службових та службово-бойових завдань [3].

На сьогоднішній день, маємо можливість оцінити якість підготовки поліцейських, робота яких базується на уміннях використовувати знання, набуті під час тактичної підготовки, у різних ситуаціях, що виникають під час несення служби [4].

На жаль, існують випадки, коли невідповідність стає відчутною: у діях поліцейських спостерігається відсутність чіткості дій, а також оперативності та згуртованості. Наявні також серйозні помилки під час розстановки сил та засобів під час виконання завдань.

Погана організація управління нарядами, перебої у підтримці зв'язку з цими нарядами, приділення недостатньої уваги щодо захисту особового складу та проблеми у матеріально-технічному забезпеченні – це проблеми, які виникають у поліцейських через недостатню тактичну підготовку.

Тактична підготовка включається у навчальні програми бакалаврів, магістрів та курсів підвищення кваліфікації співробітників.

Таким чином, на кожному з етапів здобуття знань присутня додаткова підготовка, що направлена на зменшення ситуацій, коли працівники правоохоронних органів не знають як діяти в екстремальних ситуаціях. Також зведення до мінімуму проблем з тим, яким чином повинна відбуватися попередня підготовка до виконання службово-бойових завдань при умовах надзвичайних подій у мирний час та особливий період.

Для забезпечення підготовки кваліфікованих кадрів спеціальності «Правоохоронна діяльність» створені нормативні акти, що надають

алгоритми дій у різноманітних ситуаціях, що виникають під час виконання завдань.

З метою покращення якості підготовки студентів, навчальні програми мають багатогодинну теоретичну та практичну підготовку, що забезпечує високу кваліфікацію кадрів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Панченко В. А., Присяжнюка В. А., Присяжнюка А. Я. Тактико-спеціальна підготовка: методичні рекомендації. В.: ВВПУ. 2005. 60 с.
2. Про дії працівників органів та підрозділів внутрішніх справ в типових та екстремальних ситуаціях : методичні рекомендації. Київ. 2013. 203 с. URL: https://www.naia.kiev.ua/files/kafedru/ad/pro_dii_pracivnuk.pdf
3. Єпур Г. В., Павлов О. В., Животов В. В., Бихалов В. О. Тактика дій органів і підрозділів внутрішніх справ у спеціальних операціях. Ч. II, III. Навчальний посібник. Луганск. 2001.
4. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII/ *Відомості Верховної Ради*. 2015. № 40-41. ст.379. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>

ТАКТИЧНА ПІДГОТОВКА В СТРУКТУРІ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФАХІВЦЯ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ПРАВООХОРОННА ДІЯЛЬНІСТЬ»

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ КРУГЛОГО СТОЛУ

03 лютого 2022 року

*Матеріали надруковані в авторській редакції.
За достовірність фактів, посилань, стилістичне та орфографічне оформлення
відповідальність несуть автори публікацій та їх наукові керівники.*

Здано до друку 12.11.2021. Формат 60x84x16
Папір офсетний № 1. Гарнітура «Timens New Roman»
Ум. друк.арк. 18,5
Тираж 70 примірників. Замовлення № 1056
Примірники

Підготовлено до друку Видавничо-поліграфічним центром
Державного податкового Університету
08200, вул. Університетська, 31, м. Ірпінь, Київська обл., Україна